

Problematika obrany s využitím psa

The issue of defense, using a dog

Bc. Jana Jurasová

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana JURASOVÁ**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Problematika obrany s využitím psa**

Zásady pro vypracování:

1. Seznámit s problematikou obrany zákonem chráněných zájmů občana i pracovníka PKB s využitím psa.
2. Specifikovat obranné situace, které je možné a vhodné řešit s využitím psa, jak v občanském životě, tak v podmínkách pracovníka PKB.
3. Analyzovat varianty a způsoby použití psa ve specifikovaných situacích, při obraně zákonem chráněných zájmů občana, včetně prostředí PKB.
4. Popsat vhodná a rozšířená plemena psů k obranným účelům.
5. Zpracovat pomůcku k základní orientaci občana v obraně svých zákonem chráněných zájmů s využitím psa.
6. V práci využít dostatek názorného materiálu, schémat a praktických návrhů.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. PENZEŠ, L. **Občan a bezpečnost. Jak se bránit před zločinem.** 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o., 1996. 122 s. ISBN 80 -- 85858 -- 41 - X
2. NOVOTNÝ, F. **Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit?** 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 80 -- 86920 -- 10 -- 0.
3. NÁCHODSKÝ, Z. **Učebnice sebeobraný pro každého.** 1. vyd. Praha: Futura, a.s. 1992. 358 s. ISBN 80 -- 85523 -- 01 - 09
4. NÁCHODSKÝ, Z. **Nebojte se bránit.** 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 80 -- 86795 -- 43 -- 8.
5. McNAB, CH. -- RABIGEROVÁ, J. **SOS. Naučte se chránit sebe, svůj domov a rodinu.** 1. vyd. Praha: Jan Vašut, 2005. 191 s. ISBN 80 -- 7236 -- 394 -- 8.
6. HOLOUŠOVÁ, D. -- KROBOTOVÁ, M. **Diplomové a závěrečné práce.** 1 vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, 2004. 117 s. ISBN 80 -- 244 -- 0458 -- 3.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Zdeněk Maláník**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce: **19. února 2010**

Termín odevzdání diplomové práce: **7. června 2010**

Ve Zlíně dne 19. února 2010

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práca sa zameriava na problematiku obrany z právneho hľadiska určenú pre občana a pracovníka PKB s využitím psa. Práca poukáže na obranné situácie, ktoré je možné a vhodné riešiť s využitím psa. Analýza variant a spôsobov požitia psa v špecifikovaných situáciách. Práca sa zameria na popis vhodných plemien využívaným k obranným účelom. Cieľom je vypracovať pomôcku k základnej orientácii občana k ochrane s využitím psa.

Kľúčové slová:

Pes, obrana, výcvik, útočník.

ABSTRACT

The thesis focuses on defense issues using a dog from a legal point of view intended for the citizen and the security industry worker. Work is demonstrating some defensive situations that can and should be dealt with using a dog. Analysis of variation and methods of dog usage in the specified situations. This work will focus on the appropriate description of strains used for defensive purposes. The aim is to develop a basic guide for the citizen to protect himself using a dog.

Keywords:

Dog, defense, training, aggressor.

Pod'akovanie

Chcem poďakovať vedúcemu práce pánu Ing. Zdenkovi Malánikovi za vedenie pri práci a podnetné rady. Zároveň sa chcem poďakovať Jaroslavovi Josefíkovi cvičiteľovi z kynologického klubu Argus Zlín za praktické ukážky pri výcviku a informácie týkajúce sa priebehu výcvikov. Rada by som sa poďakovala za podporu rodičom a svojmu priateľovi.

Motto

Jediný rozdiel medzi človekom a psom je v tom, že v núdzi a nebezpečenstve sa na človeka nemožno spoľahnúť, pričom na psa sa môžeme spoľahnúť vždy.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZÁKLADNÉ POJMY A ZÁKONNÉ PODMIENKY VYUŽITIA PSA V OBRANNEJ SITUÁCII U OBČANOV A U PRACOVNÍKOV PKB.....	12
1.1 ZÁKLADNÉ POJMY	12
1.1.1 Kynológia.....	12
1.1.1.1 Služobná kynológia.....	13
1.1.1.2 Športová kynológia	13
1.1.2 Kynologická obrana	13
1.1.3 Kynologická ochrana.....	14
1.2 ZÁKON Č. 282/2002 Z. z.....	15
1.3 KRAJNÁ NÚDZA A NUTNÁ OBRANA	20
1.4 ZADRŽANIE PODOZRIVEJ OSOBY	21
1.5 ZODPOVEDNOSŤ VLASTNÍKA PSA.....	22
1.5.1 Ublíženie na zdraví.....	23
1.5.2 Vniknutie na súkromný pozemok	24
1.5.3 Využitie psa k obrane v štátnych zločkách	26
1.5.4 Poistenie za škody	26
2 MOŽNOSTI VYUŽIA PSA AKO PROSTRIEDOK K OBRANE.....	29
2.1 HISTÓRIA CHOVU PSOV K OBRANE.....	29
2.2 SPRÁVANIE PSA	30
2.2.1 Teritoriálne správanie.....	31
2.2.2 Lovecké správanie.....	32
2.2.3 Sociálne správanie.....	32
2.3 SPÔSOBY STRÁŽENIA	33
2.3.1 Stráženie na pevnom stanovisku	34
2.3.2 Stráženie na voľno.....	35
2.3.3 Stráženie na pohyblivom stanovisku.....	36
2.3.4 Stráženie za pomoci psovoda	36
3 PLEMENÁ VYUŽÍVANÉ K OBRANE.....	39
3.1 STRÁŽNE PSY.....	39
3.2 SLUŽOBNÉ PSY	40
3.3 CHARAKTERISTIKA PLEMIEN	42
3.3.1 Nemecký ovčiak.....	42
3.3.2 Belgický ovčiak.....	43
3.3.3 Rotvajler.....	45
3.3.4 Čierny teriér.....	46
3.3.5 Kaukazský pastiersky pes.....	47
3.3.6 Doberman.....	48
3.3.7 Nemecký boxer	49
3.3.8 Československý vlčiak	50
3.3.9 Airedalský teriér.....	51
3.3.10 Weimarský stavač	52
3.3.11 Argentínska doga.....	53

3.3.12	Buldog	54
3.3.13	Westhighlandský biely teriér	55
3.3.14	Norfolkský teriér	56
3.3.15	Jazvečík	57
3.3.16	Pekinský palácový psík	58
3.4	PLEMENÁ VYUŽÍVANÉ V PKB	59
II	PRAKTICKÁ ČÁST	61
4	VÝCVIK OBRANY PSA	62
4.1	VÝBER PSA	62
4.2	VÝCVIK PSA K OBRANE	62
4.2.1	Základné metódy výcviku	63
4.2.1	Výcvik psov	66
4.2.1.1	Cvik poslušnosti	66
4.2.1.2	Cviky obrany	67
5	PRAKTICKÝ VÝSKUM	75
5.1	ZÁKLADNÝ PRIESKUM OHLADOM VLASTNÍKOV PSOV	75
5.2	PRIESKUM OHLADOM VÝCVIKU	77
	ZÁVER	81
	ZÁVER V ANGLIČTINE	83
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERÁTURY	85
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK	90
	ZOZNAM OBRÁZKOV	91
	ZOZNAM TABULIEK	93
	ZOZNAM GRAFOV	94
	ZOZNAM PRÍLOH	95

ÚVOD

Hlavným cieľom práce je upozorniť verejnosť akým spôsobom možno využiť prácu so psami v náš prospech a spracovať pomôcku k orientácii problematiky využitia psa v obranných situáciách. Zamerať sa na právne otázky, ktoré by mal každý vlastník psa poznať. Zoznámiť s plemenami psov, ktoré sú vhodné k stráženiu objektov a priblížiť aj ich ďalšie využitie. Zjednodušiť výber správneho šteňaťa ako vhodného adepta k výcviku. Priblížiť formy výcviku a jednotlivé prevedenie cvikov.

Výber témy som volila z dôvodu záujmu o danú problematiku. Kynológia mi je veľmi blízka a v budúcnosti by som sa jej rada venovala podrobnejšie. S rastúcim počtom psov a rastúcim počtom kriminality, by mal vzrastať aj záujem o výcviky obrany. Širšia verejnosť si zaslúži dostatočný prísun informácií, ktoré využijú vo svoj prospech.

Tento problematike nie je venovaná dostatočná pozornosť, ktorú by si zaslúžila. Verím, že táto práca bude mať prínos pre širšiu verejnosť k lepšej orientácii danej témy, ktorej sa nevenuje dostatok pozornosti. Neexistuje mnoho literatúry, ktorá je upriamená na obranu, ale nie vo forme služobnej kynológie. Práca môže mať prínos predovšetkým pre širokú verejnosť, ktorú táto problematika zaujíma. Ďalej môže poslúžiť aj v priemysle komerčnej bezpečnosti čo sa týka zabezpečenia stráženia firemných a súkromných objektov.

V povedomí verejnosti prevažuje názor, že strážnymi psami musia byť len veľké plemená, ktoré sa používajú u služobnej kynológie a tieto psy sú cvičené k agresívnej forme obrany, kedy útočníka za každých okolností napadnú.

Práca je zameraná na problematiku obrany s využitím psa. Rieši problematiku využitia psa pre pracovníkov v PKB, ale predovšetkým pre širokú verejnosť. Zameriava sa na právnu otázku oprávnenosti držania psov, povinností majiteľov psov, následkov spojených s nesprávnym správaním psa a zlým výcvikom. Následne sa v práci upriamuje pozornosť na rôznorodosť a spôsoby využitia psa v obranných situáciách. Do pozornosti sú zaradené plemená vhodné pre aplikovanie k obrane.

V práci som využila niekoľko vedeckých metód, prostredníctvom analýzy som sa zamerala na výcvikové prevedenie obrany psov. Na základe hypotézy som sa zamerala na prešetrenie vhodnosti jednotlivých plemien vhodným k obrane a stráženiu objektov.

Získané informácie som roztriedila pomocou kompilácie. Na základe dedukcie som dospela k rozhodujúcim záverom tejto práce.

Pri tvorbe tejto diplomovej práce som narazila na problém týkajúci sa zdrojov k danej téme. Existuje mnoho literatúry, ktorá sa kynológiou zaoberá, mojou úlohou bolo predovšetkým upriamiť do povedomia ako využiť psa k prospešnosti ľudí. Poukázať na schopnosti psa a jeho široké spektrum využitia a nie len ako domáceho spoločníka.

V jednotlivých kapitolách sa snažím danú problematiku priblížiť verejnosti. V teoretickej časti som sa zamerala na vysvetlenie základných pojmov pre lepšiu orientáciu v práci, na právne náležitosti týkajúce sa práv a povinností majiteľov psov. Snažila som sa dať do povedomia trestnú zodpovednosť pri využití psa k obrane. Práca ďalej poukazuje na možnosť ublíženia na zdraví, s čím súvisí aj možnosť poistenia za spôsobné škody. Teoretická časť v sebe zahŕňa historické fakty týkajúce sa obrany psov, čitateľovi sa snažím priblížiť druhy správania psov a následne ich formy stráženia objektov, ktoré sa u nás používajú. V tejto časti sú popísané plemená používané k obrane.

Praktická časť v sebe zahŕňa výber vhodného adepta k výcviku a jednotlivé metódy, ktoré sa pri výcviku používajú. Záverečná časť je výsledkom prieskumu, ktorý som spracovala.

Verím, že práca si nájde svojich priaznivcov a bude pre nich prínosom a pomôckou pri orientácii tejto problematiky. V tomto prípade splní práca svoj účel pre ktorý bola spracovaná.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÉ POJMY A ZÁKONNÉ PODMIENKY VYUŽITIA PSA V OBRANNEJ SITUÁCIU U OBČANOV A U PRACOVNÍKOV PKB

V súčasnosti patrí pes k základným prostriedkom obrany. Počet vlastníkov psov neustále rastie, z toho vyplýva častejšie použitie psa v obrannej situácii. S rastúcou kriminalitou človek neustále rozširuje možnosti obrany, nechce nechať veci na náhodu. Jedná sa o osobnú obranu, alebo ochranu majetku. Využíva sa v domácnostiach, ale i na stráženie firemných objektov. Chov psa podlieha zákonným podmienkam, v ktorých sú uvedené povinnosti vlastníkov psov. K chovu je potrebné pristupovať zodpovedne, zaobstaráť psovi vhodné podmienky, absolvovať výcvik, aby sa docielilo ovládateľnosti psa, pracovať na formovaní vzájomných vzťahov, dôvere a vybudovaní rešpektu.

1.1 Základné pojmy

Pre jednoduchšie pochopenie pojmov, ktoré sa budú vyskytovať v tejto práci, si uvedieme definície najpoužívanejších pojmov. Na začiatok by sme si charakterizovali pojem kynológia. Následne si ujasníme rozdiel medzi kynologickou obranou a ochranou psa.

1.1.1 Kynológia

Jedná sa o vedný odbor zaoberajúci sa psami, ich pôvodom, šľachtením plemien, správaním, výchovou, správnu starostlivosťou o psi, využitím psa a prácou s ním. Okrajovo sa zaoberá aj časťou veterinárneho lekárstva a psou psychológiou. FCI - (Fédération Cynologique Internationale) Medzinárodná kynologická federácia sa zaoberá kynológiou, na Slovensku ju zastrešuje SKJ - Slovenská kynologická jednotka, v Česku je to ČMKU - Českomoravská kynologická únia.

Kynológia možno rozdeliť na 2 časti:

- **Služobná kynológia,**
- **Športová kynológia.**

1.1.1.1 Služobná kynológia

Jedná sa o využitie psa v štátnych zložkách, s využitím jeho vlastností predovšetkým vynikajúceho čuchu, sluchu. Pes sa osvedčil pri záchranných prácach, vyhľadávaní páchatel'a, zneškodnenie páchatel'a, pri jeho zadržaní, vyhľadávaní drog, zbraní, výbušnín a iných nebezpečných látok. K hlavným disciplinám patria:

- pachové práce,
- poslušnosť,
- obrana.

1.1.1.2 Športová kynológia

Je zameraná na aktivity psa vo voľnom čase. Jej úlohou je zlepšovanie športových kvalít psa za pomoci psovoda. Vychádza zo služobnej kynológie, v športovej kynológii sa vyskytujú nasledujúce disciplíny:

- pachové práce,
- poslušnosť,
- obrana,
- špeciálne cviky.

1.1.2 Kynologická obrana

Rozumie sa ňou výcvik psov zameraný na športovú a služobnú kynológiu. Cvičí sa z týchto dôvodov:

- príprava psa k služobným účelom,
- uchovanie kvality plemena,
- k športovým účelom,
- odreagovanie psov, relax - psi pracujúci predovšetkým ako vodiaci psi, alebo v canisterapii.

K hlavným cieľom obrany patrí:

- zvýšenie a upevnenie zdravého sebavedomia psa;
- nácvik stráženia revíru;

- zadržanie páchatel'a na povel psovoda;
- samovoľné odvrátenie útoku;
- trénovanie disciplíny a poslušnosti;
- odstránenie nekontrolovanej alebo neodôvodnenej agresivity;
- vypestovanie takých návykov psa v zneškodňovaní útoku, ktoré priamo neohrozia útočníka na živote.

1.1.3 Kynologická ochrana

Uskutočňuje sa prostredníctvom psa, je zameraná na ochranu majetku, pozemku - teritória, dobytku a iných domácich zvierat. Naproti tomu je obrana zameraná na odvrátenie útoku proti útočníkovi, ohrozujúceho majiteľa psa.

Obr. 1 - Návčik obrany

Kynológia je teda vedný obor, ktorý sa zaoberá psami, jednotlivými plemenami, ich charakterovými vlastnosťami, správaním. Zameriava sa na výber šteniat, následne ich výchovou a výcvikom. Od tohto sa odvíja smer akým môžeme psa využiť, či sa jedná o služobnú kynológiu alebo o športovú kynológiu. Pre ďalšie kapitoly sme si spresnili rozdiel medzi kynologickou obranou a ochranou.

1.2 Zákon č. 282/2002 Z. z.

Tento zákon upravuje podmienky chovu psov na území SR. Zákon vymedzuje základné pojmy, pôsobnosť tohto zákona a predovšetkým je zameraný na povinnosti vlastníkov psov spojený s ich chovom. Zákon nadobudol svoju účinnosť od 1. júla 2002 na území Slovenskej republiky.

§ 1 Predmet a pôsobnosť zákona

Zákon ustanovuje niektoré podmienky držania psov, zákon sa nevzťahuje na služobných psov, ktoré sú používané podľa osobitných predpisov. Tento zákon sa nezaobera ustanoveniami Občianskeho zákonníka a Trestného zákona a osobitných predpisov.

§ 2 Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie:

- a) zvláštnym psom je pes:
  1. používaný súkromnými bezpečnostnými službami podľa osobitného zákona,
  2. používaný horskou službou,
  3. používaný pri záchranných, lokalizačných a likvidačných prácach pri plnení úloh civilnej ochrany,
  4. poľovný,
  5. ovčiarsky,
  6. vodiaci,
  7. počas výcviku alebo súťaže konanej podľa medzinárodného alebo národného skúšobného poriadku.
- b) nebezpečným psom je každý pes, ktorý pohrýzol alebo poranil človeka bez toho, aby bol napadnutý alebo vyprovokovaný, ak nebol použitý v NO alebo KN.
- c) voľným pohybom psa bez vodička mimo chovného priestoru alebo zariadenie na chov; za voľný pohyb psa sa nepovažuje pohyb zvláštnoho psa bez vodička mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov, ak je na základe výcviku ovládaný osobou, ktorá ho vedie.

§3 Evidencia psov

- 1) Každý pes držaný nepretržite viac ako 90 dní na území Slovenskej republiky podlieha evidencii psov. Držiteľ psa je povinný prihlásiť psa do evidencie v lehote do 30 dní od uplynutia posledného dňa lehoty (90 dní), kde sa pes v danom roku prevažne nachádza.
- 2) Evidenciu vedie obec.
- 3) Do evidencie sa zapisuje:
  - a. evidenčné číslo psa.
  - b. tetovacie číslo alebo údaj o čipovaní psa, ak ho pes má.
  - c. meno, priezvisko a adresa trvalého pobytu držiteľa psa.
  - d. umiestnenie chovného priestoru alebo zariadenia na chov, v ktorom sa pes na území obce zdržiava, ak sa umiestnenie nezhoduje s miestom trvalého pobytu držiteľa psa.
  - e. skutočnosť, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak nebol použitý v NO alebo KN.
  - f. úhyn psa.
  - g. strata psa.
- 4) Každú zmenu skutočnosti a údajov, ktoré sa zapisujú do evidencie, je držiteľ psa povinný do 30 dní od zmeny skutočnosti alebo údajov oznámiť obci, kde je alebo má byť pes evidovaný.
- 5) Obec vydá držiteľovi psa zapísaného do evidencie evidenčnú známku psa. Na známke je uvedené evidenčné číslo psa, názov obce, kde je evidovaný a údaj o tom, či je pes nebezpečným psom. Známkou držiteľ psa preukazuje totožnosť psa.
- 6) Znáмка je neprenosná na iného psa. Odcudzenie, zničenie alebo stratu známky je držiteľ psa povinný do 14 dní odvtedy, čo odcudzenie, zničenie alebo stratu známky zistil, oznámiť obci, kde je pes evidovaný. Obec je povinná držiteľovi za úplatu, ktorá nesmie byť vyššia ako 100 Sk, vydať náhradnú známku; výšku sumy ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením.

Obr. 2 - Ukážka evidenčnej známky

§4 Vodenie psa

- 1) Vodiť psa mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov môže len osoba, ktorá je fyzicky a psychicky spôsobilá a schopná ho ovládať v každej situácii, pričom je povinná predchádzať tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá a zabraňovať vzniku škôd na majetku, prírode a životnom prostredí, ktoré by pes mohol spôsobiť.
- 2) Vodiť nebezpečného psa mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov môže len osoba, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony. Na verejnom priestranstve musí mať nebezpečný pes nasadený náhubok.
- 3) Za psa vždy zodpovedá držiteľ psa, alebo osoba, ktorá psa vedie, alebo nad psom vykonáva dohľad.
- 4) Držiteľ psa a ten, kto psa vedie, je povinný oznámiť svoje meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu osobe, ktorú pes pohrýzol, ten, kto psa vedie, je povinný oznámiť osobe, ktorú pes pohrýzol, aj meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu držiteľa psa. Súčasne je povinný skutočnosť, že pes pohrýzol človeka, bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak nebol použitý v NO alebo KN, oznámiť obci, kde je pes evidovaný.
- 5) Podrobnosti o vedení psa ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením.

§5 Vydávanie všeobecne záväzných nariadení obcami

- 1) Obec môže všeobecne záväzným nariadením vymedziť miesta, kde je:
  - a. voľný pohyb psa zakázaný,
  - b. vstup so psom zakázaný.
- 2) Miesta vymedzené podľa odseku 1 musia byť viditeľne označené.

§ 6 Znečisťovanie verejných priestranstiev

- 1) Ak pes znečistí verejné priestranstvo výkalmi, je ten, kto psa vedie, povinný výkaly bezprostredne odstrániť.
- 2) Obec umiestni na miestach, kde je voľný pohyb psa povolený, kontajnery vhodné na zhromažďovanie výkalov a zabezpečí priebežné hygienické odstraňovanie ich obsahu. Na kontajneroch musí byť viditeľne označený účel ich použitia.
- 3) Podrobnosti o znečisťovaní verejných priestranstiev ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením.

§7 Priestupky

- 1) Priestupku sa dopustí držiteľ psa ak:
  - a. neprihlási psa do evidencie,
  - b. umožní, aby psa viedla osoba, ktorá nespĺňa podmienky ustanovené v § 4 ods. 1 a 2,
  - c. neohlási, že pes pohrýzol človeka, bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak nebol použitý v NO alebo KN,
  - d. neoznámí odcudzenie, zničenie alebo stratu známky.
- 2) Priestupku sa dopustí ten, kto psa vedie ak:
  - a. neohlási svoje meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu a meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu držiteľa psa osobe, ktorú pes pohrýzol,
  - b. nezabránil tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá,
  - c. neohlási, že pes pohrýzol človeka, bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak nebol použitý v NO alebo v KN,
  - d. evidenčnou známkou nepreukáže totožnosť psa,
  - e. nerešpektuje zákaz vstupu so psom alebo zákaz voľného pohybu psa,

- 3) Za priestupok podľa
  - a. odseku 2 písm. d. a e. obec uloží pokutu do 500 Sk
  - b. odseku 1 a odseku 2 písm. a. až c. obec uloží pokutu do 5000 Sk
- 4) Obec môže uložiť pokutu do jedného roka odo dňa, keď sa o porušení povinnosti dozvedela, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.
- 5) Pri ukladaní pokuty sa prihliada najmä na závažnosť a následky protiprávneho konania.
- 6) Na konanie o ukladaní pokút sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.
- 7) Výnos z pokút je príjmom rozpočtu obce.
- 8) Ak sa držiteľ psa alebo ten, kto psa vedie, dopustí priestupku opakovane, možno mu uložiť pokutu do výšky dvojnásobku pokút uvedených v odseku 3.

§8 Prechodné ustanovenia

- 1) Obce sú povinné upraviť vedenie evidencie podľa tohto zákona do 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti.
- 2) Držiteľ psa, ktorému vznikne počas 6 mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona povinnosť podľa § 3 ods. 1, splní túto povinnosť od 1. januára 2003.

Tento zákon slúži k základnej orientácii povinností držiteľov psov. Medzi povinnosťmi držiteľa psa patrí evidencia psa, vodenie psa a s tým spojená zodpovednosť pri pohryzení alebo napadnutí osoby psom. Zákon ďalej upravuje vydávanie všeobecne záväzných nariadení obcami medzi, ktoré zahŕňa obmedzenie pohybu so psom alebo zákaz pohybu psom. Následne sa v zákone rieši otázka priestupkov.

1.3 Krajná núdza a Nutná obrana

V prípadoch kedy jednáme v podmienkach krajnej núdze alebo nutnej obrany sa nejedná o trestný čin. Je nutné preukázať, že sa jednalo o nutnú obranu alebo o krajnú núdzu.

§ 28 Krajná núdza :

Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chráneného týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné toto nebezpečenstvo za daných okolností odvrátiť inak alebo spôsobený následok je zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší než ten, ktorý hrozil, alebo bol ten, komu nebezpečenstvo hrozilo, povinný ho znášať.

Pre lepšie pochopenie uvediem príklad. Osoba venčiaci psa dostane napríklad infarkt, budeme sa jej snažiť pomôcť, ale bude nám v tom brániť pes. Ak nás pes nechce pustiť k osobe, pokúšame sa o to ak to nejde iným spôsobom môžeme použiť na psa zbraň. Pokúšame sa odvrátiť nebezpečenstvo, ktoré hrozí a tým je úmrtie osoby. Dôležitejší v tomto prípade je ľudský život, než život psa.

§ 29 Nutná obrana

Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu, ak bola obrana zjavne neprimeraná spôsobu útoku.

Konkrétny príklad NO, ak má pes príkaz strážiť alebo dozerať na deti a objaví sa osoba, ktorá na deti zaútočí. Vzrastá intenzita kriku, stupňuje sa napätie a osoba napadne deti, vtedy využijeme výcvik psa a pošleme ho na útočiacu osobu, než stihneme na situáciu zareagovať sami. Keď osoba s útokom prestane privoláme psa k sebe a na osobu zavoláme políciu, prípadne poskytneme prvú pomoc.

K nutnej obrane je oprávnený ktokoľvek, nemusí to byť len osoba priamo napadnutá, môže sa jednať aj o pomoc v nutnej obrane. V prípade nutnej obrany obraciame svoje jednanie proti útočníkovi, ak je útočníkov viac, môžeme svoje jednanie upriamiť na ktoréhokoľvek útočníka bez ohľadu či je ozbrojený alebo nie.

Nutná obrana musí smerovať k útoku, ktorý hrozí alebo trvá, v žiadnom prípade k útoku, ktorý je už ukončený. K nutnej obrane sa môže odhodlať každý, kto chráni vlastný záujem aj v situácii v ktorej sme mohli jednať iným spôsobom ako napríklad útekom.

Ak na nás zaútočí zviera jednáme v krajnej núdzi, ale v situácii keď je proti nám úmyselne poštvaný pes jedná sa už o nutnú obranu, pretože pes bol v tomto prípade použitý ako nástroj k útoku na našu osobu. V obrane môžeme spôsobiť väčšiu škodu, než ktorá nám hrozí. Nesmie však vzniknúť nepomer medzi škodou a obranou. Pri obrane môžeme využiť i zbrane, musíme brať do úvahy už spomenuté skutočnosti ako je primeranosť a útok musí priamo hroziť alebo trvať.

1.4 Zadržanie podozrivej osoby

Zadržanie podozrivej osoby upravuje zákon č. 141/1961 Sb. trestného poriadku podľa §75. Jedná sa o krátkodobé obmedzenie osobnej slobody určitej osoby.

Ktokoľvek je oprávnený obmedziť osobnú slobodu osoby, ktorá je pristihnutá pri páchaní trestného činu alebo bezprostredne potom. Zaistiť osobu môžeme s nasledujúcich dôvodov:

1. zistenie totožnosti,
2. zamedzení úteku,
3. zaistenie dôkazov.

Zadržanú osobu sme povinný ihneď predať policajnému orgánu, v prípade, že to nie je možné je potrebné obmedzenie osobnej slobody policajnému orgánu bezodkladne oznámiť.

Oprávnenie zadržať podozrivú osobu pri páchaní trestného činu môžeme i prostredníctvom psa. Týka sa to predovšetkým pri vstupe na náš pozemok, alebo v situáciách kedy sme svedkom páchania iného trestného činu, napríklad krádeže, útoku na inú osobu a podobne. Dobře vycvičený pes môže poslúžiť ako pomocník pri zadržaní osoby páchajúcej trestný čin. Pes jedná na náš podnet, na príkaz napríklad osobu povalí na zem, alebo jej zamedzí v pohybe, chytí útočníka za časť oblečenia, do doby kedy nedostane iný príkaz, alebo kým nedorazí polícia.

1.5 Zodpovednosť vlastníka psa

Zodpovednosť je jednou z najdôležitejších povinností vlastníka psa. Správanie psa je závislé na výchove, ktorú mu majiteľ poskytne. V mnohých prípadoch má zanedbanie výchovy katastrofálne následky. Častejšie sa stretávame s informáciami, kedy pes niekoho napadne, výsledkom býva ublíženie na zdraví s ľahkými, v niektorých prípadoch aj s doživotnými následkami, v najhoršom prípade môže dôjsť aj k usmrteniu.

Každý majiteľ psa má povinnosti, ktoré vyplývajú zo zákona na ochranu zvierat proti týraniu. Medzi tieto povinnosti patria predovšetkým:

- udržiavať psa v čistote,
- chovať ho vo vhodných podmienkach,
- poskytnúť mu primeraný pohyb,
- očkovať proti besnote a ďalším chorobám,
- poskytnúť mu nevyhnutnú veterinárnu starostlivosť v prípade, že ju potrebuje,
- dostatočne ho kŕmiť a napájať,
- nespôsobovať mu bezdôvodne neprimeraný stres,
- nenechať ho bezdôvodne utraťiť,
- neopustiť psa s úmyslom sa ho zbaviť, alebo ho vyhnať.

Zanedbanie týchto povinností môže spôsobiť útok psa na osobu. V tejto práci sa však zaoberáme opačnou situáciou a to, že psa použijeme ako prostriedok k obrane. Pri využití psa k obrane musíme naše jednanie spadať pod nutnú obranu. Späťne si však musíme uvedomiť aj následky. Keď využijeme psa k obrane spôsobom, že ho poštveme proti útočníkovi musíme brať do úvahy, že útočníkovi spôsobíme poranenia ľahšieho i vážnejšieho charakteru. Ak nebude situácia vyhodnotená ako nutná obrana, môže sa jednať o úmyselné ublíženie na zdraví. Keď sa však v skutočnosti ocitneme v nebezpečnej situácii, v ktorej nám pôjde aj o život, zrejme nikto nebude myslieť na následky, ale pokúsime sa vyhodnotiť situáciu takým spôsobom, aby sme si zachránili život.

1.5.1 Ublížení na zdraví

Trestnú zodpovednosť za ublíženie na zdraví nesie majiteľ psa, vo výnimočných prípadoch sa vinníkom stáva aj osoba, ktorej bol pes za tejto situácie zverený. Len v prípade, že vlastník psa ho zveril osobe s vedomím, že nedokáže zvládnuť jeho správanie, prípadne keď ho zverí osobe mladšej ako 15 rokov a to môže spôsobiť zranenie inej osobe. Ublížení na zdraví poštvaním psa sa posudzuje podľa trestného zákona § 221 alebo §222, záleží či sa jedná o ľahké ublíženie na zdraví, či o závažné ublíženie na zdraví.

Vlastník psa je povinný pri venčení, alebo pri pohybe mimo domov, objekt zaobstaráť, aby sa pes nepohyboval bez pripevnenia na vodítko a samozrejme bez náhubku. Pri dodržaní tejto zásady sa znižuje riziko napadnutia a ublíženia inej osobe.

Treba si uvedomiť, že každý vlastník psa má za neho zodpovednosť, rovnako má zodpovednosť za škody, ktoré sú ním spôsobené. Či sa jedná o škody materiálne na majetku, alebo o škody spôsobené ujmu na zdraví. Obeť má nárok na náhradu škody, čoho sa môže domáhať prostredníctvom súdu.

Obr. 3 - Útok na narušiteľa

1.5.2 Vniknutie na súkromný pozemok

Každý občan má právo na ochranu života, zdravia a majetku na svojom pozemku. K tejto ochrane sa často krát využíva pes, je ale potrebné si uvedomiť akým spôsobom si ochranu zaobstaráme. Mnoho ľudí sa mylne domnieva, že v prípade vniknutia inej osoby alebo páchatel'a na náš pozemok je v poriadku, keď pes túto osobu napadne. Tieto tvrdenia však nie sú veľmi pravdivé.

Informácia typu: „Môj pozemok, nikto tu nemá čo robiť...“, je síce pravdivá, treba si ale uvedomiť, že keď pes niekoho pohryzie, je za to zodpovedný majiteľ psa. Argumentovať spôsobom: „Nemal tu čo robiť“..., nám v konečnom dôsledku vôbec nepomôže, skôr naopak. Napadnutie psom je akceptovateľné len v nutnej obrane či v krajnej núdzi.

U neoprávneného vstupu na náš pozemok sme tiež zodpovedný za škody, ktoré tu môžu vzniknúť. Len už v spomínaných prípadoch nutnej obrany a krajnej núdze sa nás zodpovednosť za spôsobenú škodu netýka. Musia byť, ale dodržané podmienky a to, že sa jedná o protiprávny útok na zákonom chránený záujem (zdravie, súkromie a majetok), útok trvá alebo hrozí, v poslednom prípade nesmie byť obrana zjavne neprimeraná.

Keď nebude preukázané, že sa jednalo o nutnú obranu či krajnú núdzu zodpovednosť v plnej výške preberá vlastník psa. Hranice medzi trestným činom a obranou v nutnej obrane, krajnej núdzi je veľmi tenká. Záleží na veľkom množstve faktorov, vyhodnotenie situácie, či psa poštveme na útočníka, keď cítime ohrozenie nášho záujmu, alebo či pes zaútočí sám s úmyslom nás obrániť. Dôležité a náročné býva dokazovanie, že sme tak jednali s úmyslom obrany a nie zámerného poštvania za účelom spôsobiť škodu, ublíženie na zdraví.

Zmena zákonov by potrebovala určité obnovenia. V tomto prípade si osobne myslím, že nie je správne pri ochrane svojho života, zdravia, majetku, aby za všetko niesol zodpovednosť majiteľ psa, keď si chráni len zákonom chránený záujem. Jednoznačne súhlasím s dostatočným zabezpečením domu, oplotenie prispôbiť fyziologickým vlastnostiam psa, informačné tabuľky vypovedajúce o prítomnosti psa v objekte. Pes nesmie z objektu utiecť a ohrozovať ľudí na ulici. Vlastník psa musí zamedziť akémukoľvek pohybu psa mimo objekt, bez jeho dozoru a za jeho prítomnosti je pes vedený na vodítku, v prítomnosti ľudí aj s náhubkom. Ak urobí majiteľ dostatok

pre ochranu svojho majetku, nevidím dôvod prečo by mal byť zodpovedný za vzniknuté škody. Človek si vytvára svoj priestor, má potrebu cítiť sa bezpečne, na pozemku nie sú vítané cudzie osoby. Ak cudzia osoba vstúpi na pozemok musí počítať s následkami. Nie je v poriadku keď páchatel, ktorí sa snaží kradnúť je napadnutý psom a v konečnom dôsledku z tejto vzniknutej situácie horšie vyviazne vlastník psa. Samozrejme nesúhlasím, aby sa pes choval za účelom napadnutia kohokoľvek, aby sa v ňom pestovalo takéto neprípustné správanie. Je však iné keď so psom absolvujete odborný výcvik, kde sa naučíte ako so psom pracovať, akým spôsobom ho viesť, učiť, trénovať, ako postupovať ak sa ocitnete v situácii, keď vás niekto ohrozuje. Je prirodzený brániť sa. Pes má hlboko zakorenenú ochranu teritória, nie je sa teda čomu čudovať, že ochraňuje to čo mu "patrí". Psi sú priateľské stvorenia, to ale nie je dôvod vstupovať im do priestoru, predovšetkým ak sa jedná o cudzieho psa. Treba ho rešpektovať. Aj deti treba v tomto smere vychovávať, veľakrát sa stáva, že sa chcú so psom skamarátiť, pohladkať ho, určite to však nedovoliť bez prítomnosti dospelých osôb, ako vlastníka psa a za prítomnosti rodiča. Predíde sa tak následkom, ktoré môžu vzniknúť, napríklad, že deti vstúpia na cudzí pozemok a tam ich pes napadne. Nie však zámerne, len si plní svoju obrannú úlohu, stráži svoje teritórium. Na všetko sa musí pozerat' s viacerých uhlov pohľadu.

Obr. 4 - Vniknutie na súkromný pozemok

1.5.3 Využitie psa k obrane v štátnych zložkách

Pes je výborným obrancom, tento jeho predpoklad sa využíva aj v štátnych zložkách. Vďaka svojej prirodzenej schopnosti brániť našiel svoje uplatnenie k obrane a na stráženie. Využíva sa predovšetkým u polície, hlavne u colnej polície, vojenskej polície, u väzenskej služby. V týchto službách sa orientujú predovšetkým na vyhľadávanie nebezpečných látok ako drogy, ďalej na identifikáciu výbušnín a zbraní.

Použitie služobného psa u štátnych zložiek upravuje zákon č. 124/1992 Zb. Zákon o vojenskej polícii, 287/1991 Colný zákon a zákon č. 283/1991 Zb. o Polícii Českej republiky.

Obr. 5 - Pes používaný v armáde

1.5.4 Poistenie za škody

V súčasnosti existuje možnosť postenia, ktoré sa vzťahuje na škody spôsobené psom. Vlastník psa sa poistí a z tejto poistky sú hradené všetky náklady spojené s náhradou škody, ktorá ním bola spôsobená. Poistka hradí náklady spojené za škodu osobe, ktorej bola spáchaná. Jedná sa o škody materiálne, ale i o škody spôsobené ujmom na zdraví. Vyčíslenie škody sa stanovuje, podľa vážnosti zranenia, podľa trvalých následkov, ktoré môžu byť zapríčinené psom, podľa sťaženia spoločenského uplatnenia. Náhradou škody sa hradí skutočná škoda, ale tiež ušlý zisk.

Poistenie sa nevzťahuje iba na vlastníka psa, kryje sa ním aj škoda, ktorá bola spôsobená, keď bol pes zverený inej osobe. Opäť tu platí pravidlo, že pes musí byť pod neustálím dohľadom, ak sa jedná o psa, ktorý je ťažšie zvládnuteľný. Pri pohybe na verejných priestranstvách musí byť pripútaný na vodítko a mať náhubok. Jednoducho povedané vlastník psa má povinnosť dohliadať na psa v každej situácii, jeho úlohou je vyhnúť sa konfliktným situáciám, musí predvídať správanie psa a prípadne mu všetkými možnými prostriedkami zabrániť, aby vznikla škoda.

Poistku je možné uzavrieť takmer v každej banke, na výške sa dohodnú obe strany, podľa potreby. Poistka sa platí ročne, v stanovenej čiastke. Suma sa pohybuje približne na výške 100,- Kč ročne až do výšky okolo 1 500,- Kč.

Poistenie zodpovednosti za škodu držiteľa zvieratá nesie vlastník psa, jeho držiteľ alebo osoba ktorej bol pes zverený. Poistenie v sebe zahŕňa poistenie spôsobené škody na zdraví, škodu na veci a spôsobenú finančnú škodu.

Tabuľka obsahuje údaje o poistení zodpovednosti za škody spôsobené zvieratám poisťovne Slavia, a. s.

Kategória limitov poistného plnenia	Škoda na zdraví	Škoda na veci	Finančná škoda	Poistné za rok
I.	500 000,-	250 000,-	100 000,-	100,-
II.	1 000 000,-	500 000,-	200 000,-	200,-
III.	2 000 000,-	1 000 000,-	500 000,-	350,-

Tab. 1 - Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené psom

Pes patří mezi nejstaršie spomedzi zvierat, ktoré si ľudia osvojili a vycvičili. Žiadne iné zviera sa neteší takej veľkej obľube počas takej dlhej doby. Počet psov každým rokom neustále rastie. Pes sa stal neodmysliteľnou súčasťou života ľudí. Každý kto chce vlastniť psa si musí uvedomiť, že starostlivosť o psa je spojená aj s povinnosťami.

Povinnosťou majiteľa je, aby bolo o psa dobre postarané, dôležité je aby majiteľ dokázal svojho psa ovládať, k čomu je potrebný výcvik. Majiteľ musí mať nad psom kontrolu. Pes je veľmi inteligentný, dokáže rešpektovať vodcu svorky (ktorým by mal byť vlastník psa) a z radosťou plní úlohy zadané majiteľom.

Svoje využitie pes stále častejšie nachádza aj v oblasti bezpečnosti. Okrem priemyslu komerčnej bezpečnosti sa využíva aj k súkromným účelom. V oblasti bezpečnosti sa psy využívajú v armáde, u polície a na stráženie objektov, či v sprievode psovoda alebo bez psovoda.

U ľudí vzrastá potreba cítiť sa bezpečne, predovšetkým z dôvodu zvyšujúcej sa kriminality. Pes plní úlohu strážcu obydlí, majetku, svojho majiteľa dokáže obrániť pred útočníkom. Je potrebné si uvedomiť, že psa nemôže využiť k obrane ak nás priamo niekto neohrozuje. Musí sa jednať o nutnú obranu alebo o krajnú núdzu, v inom prípade sa jedná o trestný čin. Treba zvážiť a vyhodnotiť situáciu, ak si však chránime zákonom chránený záujem ako zdravie, život a majetok v takomto prípade sa nejedná o trestný čin.

S obranou úzko súvisia i následky. Medzi následky patrí ublíženie na zdraví, usmrtenie, ale i škody spôsobené psom na majetku a podobne. Vlastník psa nesie zodpovednosť spojenú s ublížením na zdraví i za spôsobené škody. V dnešnej dobe existuje možnosť poistenia za škody spôsobené psom. Poistenie umožní zaplatiť za vzniknuté škody, uhradiť náklady spojené s liečbou a podobne.

2 MOŽNOSTI VYUŽIA PSA AKO PROSTRIEDOK K OBRANE

Pes patrí k najčastejším a najdostupnejším prostriedkom slúžiacim k obrane. Využíva sa už dlhé stáročia a prešiel množstvom premien, vývojom, ktorý mu umožnil prispôbovať sa rozmanitosti prostredia a podmienkam v ktorých sa nachádzal. Prispôbil sa požiadavkám, ktoré sa od neho očakávali, začalo sa s krížením plemien, aby sa dosiahol výsledok v podobe fyziologických vlastností, správania, potlačenie alebo naopak prehĺbenie pudov.

2.1 História chovu psov k obrane

Za priameho predka psa sa považuje vlk, v niektorých teóriách sa dokonca uvažuje o hyene, šakalovi, tieto teórie sú však doteraz len domnienkou, nie sú podložené faktami. Ku domestikácii psov dochádzalo už v období neolitu, datuje sa 10 – 15 000 rokov p. n. l., dochádzalo k nej na území Európy a Ázie. Pes sa zaradil do života ľudí ako spoločník, no predovšetkým plnil ochrannú funkciu, strážil osobnú bezpečnosť, bezpečnosť príbytkov a ochraňoval tiež hospodárske zvieratá. V 17. storočí dochádza k chovu psov a to predovšetkým v krajinách ako je Anglicko a Nemecko.

Pes sa objavuje v mnohých kultúrach napr. už v starovekom Egypte existujú zmienky o psoch. Podobne je tomu aj v starom Ríme a Grécku, pes je tu považovaný za dobrého a verného spoločníka. Rola psa nebola vždy striktne daná, vyvíjala sa. Okrem spoločníka bol využívaný k ochrane, používal sa dokonca aj vo vojnách, neskôr ako prostriedok k zábave v arénach, ale aj ako pomocník pri love.

Prispôboval sa prostrediu v ktorom žil. Podľa podmienok v ktorých sa nachádzal sa vyvíjal fyzicky (napr. srst' sa prispôbila chladnému prostrediu a pod.), menila sa stavba jeho tela. Tento fakt postupne prispel k vývinu jednotlivých plemien psov, ktoré boli nútené sa daným podmienkam plne prispôbiť.

Canis Lupus (Vlk obecný)

Canis familiaris (Pes domácí)

Obr. 6 - Predchodca psa domáceho a pes domáci

2.2 Správanie psa

Správanie je súhrn vrodenných a získaných vlastností psa, ktoré sa u neho prejavujú v rôznych situáciách. Pes má hlboko v sebe zakorenené správanie, ktoré je špecifické pre jeho druh. Pes patrí k zvieratám, ktoré žijú vo svorkách. Každý jedinec svorky sa snaží uplatniť svoje hierarchické postavenie. Svorka má vždy len jedného vodcu, pri súžití psa s človekom je dôležité, aby vodcom svorky bol človek. V opačnom prípade dochádza k mnohým komplikáciám, poruchám správania a nežiaducemu chovaniu psa.

Okrem hierarchického správania je u psa dôležité predovšetkým toto správanie:

- **Teritoriálne správanie**
- **Lovecké správanie**
- **Sociálne správanie**

2.2.1 Teritoriálne správanie

Pes ako samostatný jedinec, ale aj pes žijúci vo svorke si úzkostlivo stáži svoj priestor, svoje teritórium. Je prirodzené, že si túto formu správania uplatňuje v dome a jeho blízkom okolí. Vďaka tejto jeho povahovej vlastnosti sa už v minulosti využíval ako výborný ochránca ľudských príbytkov.

Nezáleží či sa jedná o veľké plemená, alebo tie menšie, každý sa snaží ochraňovať teritórium bez ohľadu na ich fyziológiu. Dobrý výcvik umožní, aby sa z každého psa stal výborný ochránca. Pes ochraňuje celý priestor, ktorým je jeho teritórium, ak niekto naruší hranicu a vstúpi do teritória, pes sa nekompromisne snaží ochraňovať svoj priestor. Keď sa narušiteľ stiahne a ustúpi z priestoru, pes si toho prestáva všímať a necíti sa ohrozený. Pes si svoje územie značkuje močením a trusom, podáva tak informáciu, že územie patrí jemu.

Obr. 7 - Značkovanie teritória

2.2.2 Lovecké správanie

Lovecký inštinkt je pre psa prirodzený a zakorenený hlboko v jeho vnútri. Pomocou tohto inštinktu si zaobstarával potravu v prírode, neskôr po domestikácii sa pes využíval k lovu ľuďmi. Človek si psa vycvičil k pomoci pri love už v minulosti a využíva ho dodnes. Ako sa vyvíjali rôzne plemená, vyvíjal sa aj účel k akému sa jednotlivé psi využívajú. Mnoho psov je v súčasnosti skôr domácimi miláčikmi a lovecký inštinkt je u nich potlačený. Treba však podotknúť, že pri nesprávnej výchove a vedení psa môže lovecký inštinkt spôsobiť nemalé problémy, napr. chov iných domácich zvierat môže byť pre neho veľkým lákadlom.

Obr. 8 - Lovecký inštinkt u psov

2.2.3 Sociálne správanie

Socializácia psa prebieha už v jeho prvých týždňoch života, udáva podnet akým smerom sa bude pes v budúcnosti uberať. Jedná sa o spôsob správania, akým dokáže pes reagovať na jednotlivé situácie v prítomnosti človeka, zvierat apod.. Výcvik a spektrum podnetov s akými sa pes vo svojom živote stretne utvárajú jeho osobnosť, jeho vlastnosti, vzťahy. Počas socializácie sa upevňujú vzťahy medzi majiteľom a ostatnými ľuďmi, inými psami a zvieratami. Majiteľ, ktorý psa dobre pozná dokáže včas vyhodnotiť a rozpoznať signály, ktoré signalizujú jeho neprimerané správanie. Tieto signály sa, ale viažu na hierarchické, lovecké a teritoriálne správanie. Ak nastane nová udalosť s ktorou sa do tejto chvíle nestretol, musíme mať na pamäti, že je pre neho nová situácia a nemôžeme zaručiť ako sa bude správať.

2.3 Spôsoby stráženia

Stráženie objektu je možné uskutočniť rôznymi spôsobmi, existuje niekoľko variant, ako si zaobstarat' bezpečnosť. Záleží predovšetkým na nás, ktorý z nich nám vyhovuje, prípadne či je vhodný na ochranu daného objektu.

Variety stráženia objektu sú nasledujúce:

- stráženie na pevnom stanovisku (pri kolíku),
- stráženie na voľno (v koridore, v ohradenom priestore),
- stráženie na pohyblivom stanovisku (v bloku),
- k stráženiu vo dvojici psov,
- stráženie za pomoci psovoda,
- stráženie na odlúčenom stanovisku, ako je pes pomocný (jedná sa o psa, ktorý je navyknutý na viac strážnikov). Pes, ktorý je zavedený na stanovisko je kontrolovaný každé 4 hodiny. Pes môže byť na stanovisku za normálnych klimatických okolností maximálne 12 hodín.

Hliadkový psi sú zarad'ovaný do týchto úloh:

- hliadkový pes obranný
- hliadkový pes všestranný

Hlavný rozdiel medzi obranným a všestranným hliadkovým psom je, že úlohou obranného psa je ochrana objektu, ochrana psovoda, odhalenie osôb v objekte, následne ich zadržanie. Od všestranného hliadkového psa sa očakávajú ešte aj pachové práce, pri odhaľovaní a pátraní po páchatel'ovi.

Pes má za úlohu ochraňovať a strážiť majetok, objekt v ktorom sa nachádza. Predovšetkým zamedziť vniknutiu do objektu a následne ochrana majetku, v prípade domácností obrana členov rodiny. Narušiteľa zastrašiť, zamedziť mu v pohybe, patričným spôsobom ho „zneškodniť“ – nemáme na mysli ublíženie na zdraví, len páchatel'a zadržat' na mieste a znemožniť mu ďalšiu činnosť.

Obr. 9 - Obrana osoby

2.3.1 Stráženie na pevnom stanovisku

Stráženie tohto typu sa využíva v objektoch, kde nie je možné z určitých príčin, aby bol objekt strážený psom pusteným na voľno. Zväčša sa využíva v objektoch, kde je absencia oplotenia. Pes je pripútaný na reťazi, ktorá je spojená s obojkom. Psovi umožňuje pohyb na určitú – potrebnú vzdialenosť.

Obr. 10- Stráženie psom na pevnom stanovisku

2.3.2 Stráženie na voľno

Najbežnejšie sa vyskytujúca forma stráženia objektu. Pes je pustený na voľno, nie je pripútaný k reťazi, po objekte sa môže voľne pohybovať. Jedná sa o najbežnejšie a finančne najmenej náročné prevedenie akým sa stráženie realizuje.

Využíva sa v prípadoch kedy nie je nutné, aby bol pes na pevnom stanovisku. Objekt v ktorom sa stráži je dostatočne zabezpečený oplotením. Oplotenie musí byť dostatočné, musí spĺňať kritérium mechanickej zábrany pre narušiteľa a súčasne musí zabezpečiť, aby sa pes nedostal mimo oplotený objekt.

Týmto spôsobom sa využíva v domácnostiach ako ochránca pred vniknutím na pozemok, ale aj vo firemných objektoch. V domácnostiach sa takto môže strážiť neobmedzene, pričom vo firmách sa ochrana objektu zameriava predovšetkým na čas, keď sa v objekte už nenachádzajú iné osoby – zamestnanci a podobne. Z toho vyplýva, že objekt sa stráži po pracovnej dobe, počas noci a cez víkendy.

Strážne psy sú vycvičené, aby plnili svoju funkciu tj. ochrana objektu. Štekotom upozorňujú na prítomnosť nevítaných návštevníkov. V mnohých prípadoch stačí hlasitý prejav zo strany psa k zastrašeniu. Ak predsa vstúpi narušiteľ do objektu, pes má za úlohu páchatel'a zadržať.

Obr. 11 - Stráženie objektu psom na voľno

2.3.3 Stráženie na pohyblivom stanovisku

Pes je pripútaný reťazou k oceľovému lanu, ktoré natiiahnuté medzi dvomi stĺpmi, prípadne stromami. Lano umožňuje pohyb psovi na danú vzdialenosť, objekty medzi ktorými je lano natiiahnuté má zarážky, ktoré zabránia psovi v ďalšom pohybe, aby nedošlo k omotaniu okolo tohto objektu.

Spôsob tohto stráženia je uplatniteľný všade tam, kde nie oplotenie. Využíva sa k nemu aj väčší počet psov, každý z nich stráži inú časť objektu a súčasne zamedzuje stretu a konfliktu medzi strážnymi psami. Umiestnenie psov musí byť dostatočné, aby sa znemožnil prechod páchatel'a do priestorov objektu.

2.3.4 Stráženie za pomoci psovoda

Kontrolu objektu vykonáva fyzická ostraha s pomocou vycvičeného psa. Pes musí byť vycvičený, ľahko ovládateľný a poslúchať na povel. Je dôležitý vzťah medzi psom a psovodom. Psa vycvičí psovod, alebo ho vycvičia vo výcvikovom stredisku a následne zveria psovodovi, ktorý sa so psom musí naučiť pracovať. Kontrola perimetru by sa mala uskutočňovať náhodne, aby sa zamedzilo vniknutiu narušiteľa. Voliť rôzne časové intervaly medzi obhliadkami, zakaždým voliť rozdielnu trasu. Pes býva zväčša pripevnený k vodítku a plní príkazy psovoda. Uskutočňuje sa kontrola terénu, vyhľadanie osôb v objekte, upozornenie na neznámu osobu, zaistenie osoby. Táto forma stráženia objektov sa využíva v PKB.

Obr. 12 - Pracovník fyzickej ostrahy so psom

Predpoklady k obrane sú v psovi hlboko zakorenené. Svedčia o tom poznatky z histórie, ktoré vypovedajú o jeho využití k ochrane stád a príbytkov. Pes poslúžil ako pomocník pri love, postupom času sa stal verným priateľom, ktorý plní rozličné úlohy podľa našich očakávaní. Pes je všestranne využiteľné zviera okrem už spomenutých činností, ktoré plnil v minulosti sa používa ako pracovné plemeno. V súčasnosti je spektrum jeho využitia veľmi široké, spomeniem len niektoré z úloh ktoré plní a to: úlohu spoločníka, obrancu, využíva sa pri záchranných prácach, pomáha pri vojenských misiách, u polície je jeho využitie všestranné, vďaka ich povahe a priateľskosti sú vhodné aj na pomoc nevidiacim ľuďom, ako vodiace psy.

Pes je tvor spoločenský, v prítomnosti človeka sa cíti príjemne. Majiteľ psa sa pre neho stáva vodcom svorky, ktorého pes rešpektuje a plní naše príkazy. Pre psa je typický určitý druh správania, je podmienené jeho teritoriálnym, sociálnym a loveckým správaním. Jeho správanie je odvodené od prostredia v ktorom sa nachádza a je spojené s jeho výchovou. Správnou výchovou môžeme dosiahnuť požadovaných výsledkov.

Pre psa je typická ochrana teritória, stráži si svoje prostredie, v našom prípade je to výhodné ak chceme psa využiť ako strážneho psa. Ak však chceme v psovi vypestovať dobrého strážneho psa, musíme podľa toho jednať. Keď naučíme psa, že ho bude každý hladkať, dávať mu maškrtky, pes sa stane voči iným ľuďom priateľský a dôverčivý. Veľkou výhodou je ak psa neprivykneme, aby ho iní ľudia kfmili a hladkali bez našej prítomnosti. V budúcnosti tak predídeme možnosti, že by sa psa pokúsil niekto otráviť, alebo by mu boli podané iné látky, ktoré by mali vplyv na jeho zdravie a umožnili tak vstup iným osobám na náš pozemok za účelom krádeže a pod.

Na stráženie objektov je pes ideálnym riešením. Stráženie pomocou psa môže mať rôzne formy, záleží na objekte, ktorý chceme strážiť, z finančného hľadiska sa jedná o pomerne lacnú záležitosť, ak však objekt strážíme psom spolu s fyzickou ostrahou náklady sa o niečo navýšia. Treba sa zamyslieť nad podmienkami, ktoré sa vytvoria pre stráženie objektu. Jedná sa o stráženie rodinného domu, predpokladám, že vo väčšine prípadoch sa bude jednať o stráženie na voľno, kedy bude mať pes neobmedzený pohyb po pozemku. Stráženie na pevnom stanovisku je vhodné ak sa v stráženom objekte nenachádza plot, zamedzí sa tak úniku psa mimo objekt. Pes je pripevnený na reťaz, ktorá je dlhá podľa potreby, aby sa zamedzilo vniknutiu do objektu. Táto forma stráženia si nájde svoje využitie k ochrane rodinných domov, ale aj v menších firmách. Stráženie na pohyblivom stanovisku sa častejšie využíva vo firemných objektoch, kedy sa môže strážiť určitá časť

objektu aj v čase pracovnej doby, keď sa v objekte nachádzajú zamestnanci firmy. Psovi umožňuje obmedzený pohyb len na určitú vzdialenosť, určitým smerom. Pri tejto forme sa využíva aj niekoľko strážnych psov súčasne. Na stráženie väčších objektov sa využíva fyzická ostraha spolu so psom. Pracovník ostrahy vykonáva obhliadky objektu s pomocou psa, umožňuje mu to rýchlu reakciu pri vniknutí do objektu nepovolaných osôb apod. Jedná sa o stráženie objektu s vyššími finančnými nákladmi.

K stráženiu objektov je potrebné si individuálne zvoliť formu, ktorá nám bude vyhovovať. Je potrebné zvážiť všetky požiadavky kladené na výcvik psa, vybrať vhodnú formu stráženia, ktorá bude zodpovedať veľkosti objektu a finančnej náročnosti.

3 PLEMENÁ VYUŽÍVANÉ K OBRANE

Pes sa vyvíjal už od svojho počiatku, vplyv na jeho vývoj malo prostredie, podmienky, v ktorých žil a rovnaký, možno aj najväčší podiel mal človek. Časom sa ukázalo, že každý pes má iné predpoklady, niektorý sú dobrými strážcami majetku, iný ochraňovali stáda pred vlkami, a podobne. Začali sa krížiť jednotlivé plemená psov, výsledkom bol pes s lepšími vlastnosťami, vhodný na určitú činnosť. Pes patrí k najrozšírenejším domácim zvieratám, nachádza sa takmer v každej domácnosti. Otázkou je prečo nevyužiť jeho všestranné vlastnosti v náš prospech, správnym vedením a výcvikom psa môže poslúžiť ako strážca majetku, obranár v nepredvídateľných a nebezpečných situáciách.

Pes je inteligentné plemeno, s ktorým sa dá výborne pracovať, je vďačný keď mu venujeme dostatok pozornosti. Svoje využitie preto nachádzajú v štátnych zložkách pri plnení úloh, je škoda, že sa viac nevyužívajú aj v bežnom živote. Väčšina ľudí si psa zaobstará za účelom spoločníka, je škoda, že ich potenciál nevyužívajú iným spôsobom. Určité plemená sú vhodné ku konkrétnym úlohám napr. k strážnym účelom, iné sú všestranne zamerané a používajú sa predovšetkým v štátnych zložkách.

3.1 Strážne psy

Strážne psy sú vhodné k ochrane hospodárskych a priemyselných objektov. K tejto činnosti sú vhodné vďaka svojej vrodenej obrannej povahe. Ich úlohou je obrana človeka, ochrana objektu, v prípade nutnosti sa používajú aj pri prenasledovaní a zadržovaní osôb. Medzi plemená, ktoré patria k strážnym psom patria:

- Nemecký ovčiak,
- Rotvajler,
- Východoeurópsky ovčiak,
- Belgický ovčiak,
- Čierny teriér,
- Kaukazský pastiersky pes.

Toto je len časť plemien, ktoré sa používajú ako strážne psy. Nedá sa jednoznačne povedať, ktoré z plemien je najvhodnejšie k tejto činnosti. Pes sa musí posudzovať ako

jednotlivec, aby bol dobrým strážnym psom je k tomu potrebný kvalitný výcvik. Malé plemená sa často uplatňujú ako strážne psy, dokážu rovnako dobre plniť funkciu strážneho psa. Záleží na individuálnom výbere plemena, nemusí sa jednať len o čistokrvné plemená. Sú plemená, ktoré sú priateľské a dôverčivé voči iným osobám, z tohto dôvodu sa na stráženie nehodia. Všetko je predovšetkým o výcviku. Správne motivovaný pes dokáže plniť všetky úlohy, ktoré od neho očakávame. Dôležitý je vybudovaný pevný vzťah medzi psom a majiteľom.

3.2 Služobné psy

Služobným psom je pes využívaný štátnymi zložkami, predovšetkým políciou, armádou. Využitie týchto psov spočíva predovšetkým v zadržaní páchatel'a, odhalení nebezpečných látok, drog, zbraní, pri pátraní po nezvestných osobách, pri demonštráciách, športových zápasoch a podobne. Predpokladom je pes poslušný, disciplinovaný, s fyzickými vlastnosťami patričnými k tejto činnosti. Pes prejde výcvikom pod odborným dozorom. Zástupcami služobných psov sú predovšetkým tieto plemená:

- Nemecký ovčiak,
- Belgický ovčiak,
- Rotvajler,
- Veľký bradáč,
- Doberman,
- Nemecký boxer,
- Československý vlčiak,
- Airedalský teriér,
- Stredoázijský ovčiak,
- Argentínska doga.

Obr. 13 - Stredoázijský ovčiak

Požívajú sa aj iné plemená, záleží na povahe a predpokladoch psa. Často sa tu objavujú aj poľovnícke psy, napríklad:

- Rhodésky ridgeback,
- Dalmatín,
- Weimarský stavač.

U služobných psov je dôležitým kritériom splnenie skúšky obrany, ktorá preukáže spôsobilosť psa k plneniu obrannej úlohy. Musia dokázať odhaliť podozrivú osobu, v prípade potreby ju zadržať, ochrániť psovoda, strážiť stanovené miesto apod. V zahraničí sa za služobných psov považujú aj tieto plemená:

- Akita,
- Aljašský malamut,
- Nemecký ovčiak,
- Čierny ruský teriér,
- Bulmastif,
- Bordeauxska doga,
- Nemecký pinč,
- Nemecká doga,
- Mastif doga,
- Neapolský mastif,
- Bernardín,
- Bradáč stredný,
- Tibetská doga.

Obr. 14 - Nemecký pinč

Výber psa je individuálny a záleží aj na psovodovi aké plemeno si zvolí, aby vyhovoval požiadavkám psovoda a konkrétnym úlohám, ktoré bude plniť. Ešte stále sa medzi služobnými psami najčastejšie používa nemecký ovčiak, belgický ovčiak a rotvajler.

3.3 Charakteristika plemien

Charakteristika konkrétnych plemien slúži na základné zorientovanie sa medzi jednotlivými plemenami, zaradenie plemena do skupín, základný popis vlastností, možnosť využitia plemena.

3.3.1 Nemecký ovčiak

Klasifikácia FCI (kód 1/1/166)

Skupina 1 – **Salašnícke a pastierske psy** (bez švajčiarskych salašníckych psov)

Sekcia 1 – **Ovčiarske psy**

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik : prelom 19 a 20. storočia

Charakteristika: Temperamentný, ľahko ovládateľný, učentlivý, vyrovnaný, odvážny, nenáročný a prispôsobivý. Oddaný pánovi aj jeho rodine, dobrý vzťah k deťom, domácim zvieratám. Plemeno vhodné aj do mesta, výborný strážny pes, ľahko cvičiteľný. Potrebuje dostatok pohybu.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 60–65 cm, hmotnosť: 30-40 kg

Sučky: výška v kohútiku: 55–60 cm, hmotnosť: 22-32 kg.

Využitie: Univerzálny pracovný pes, používaný na celom svete u polície, v armáde a v ďalších ozbrojených zložkách, v záchranárskych službách aj v športovej kynológii. Výborný strážny pes i spoločník.

Obr. 15 - Nemecký ovčiak

3.3.2 Belgický ovčiak

Klasifikácia FCI (kód 1/1/15)

Skupina 1 – **Salašnícke a pastierske psy** (bez švajčiarskych salašníckych psov)

Sekcia 1 – **Ovčiarske psy**

Krajina pôvodu: Belgicko

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Rodený strážca, ochránca pána a rodiny. Výborný ovčiarsky, strážny a služobný pes. Temperamentný, bez známkov agresie, pokojná a odvážna povaha. Vynikajúci obranca.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 60–64 cm, hmotnosť: 25-30 kg

Sučky: výška v kohútiku: 56–62 cm, hmotnosť: 20-25 kg.

Využitie: Pôvodne sa využívali ako ovčiarske psy, v súčasnosti všestranne využiteľný pracovný pes. Vhodný na stráženie, stopovanie a obranu. Vhodný ako rodinný pes.

Toto plemeno sa vyskytuje až v 4 variantoch a to: Groenendael, Laekenois, Malinois a Tervueren.

Obr. 16 - Laekenois

Obr. 17 - Tervueren

Obr. 18 - Malinois

Obr. 19 - Groenendael

3.3.3 Rotvajler

Klasifikácia FCI (kód 2/2/147)

Skupina 2 – Pinče, bradáče, molosoidné plemená a švajčiarske salašnícke psy

Sekcia 2 – Molosoidné plemená (*Mastifovité*)

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik: Koniec 19. storočia

Charakteristika: Dominantné, ochrannárske, silné, inteligentné, poslušné plemeno. Ochrňuje svoje teritórium a svoju rodinu. Výborne sa znáša s deťmi a s ostatnými zvieratami, keď s nimi príde do styku.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 61–68 cm, hmotnosť: 45-50 kg

Sučky: výška v kohútiku: 56–63 cm, hmotnosť: 42-47 kg.

Využitie: Pracovné plemeno, bez problémov schopné služobného výcviku. Vyniká ako obranár, strážca a sprievodca.

Obr. 20 - Rotvajler

3.3.4 Čierny teriér

Klasifikácia FCI (kód 2/1.4/327)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 1: **Pinče a bradáče**

Krajina pôvodu: Rusko

Vznik: 50 roky 20. storočia

Charakteristika: Jedná sa o silné, rýchle, vyrovnané plemeno s výbornými obrannými reakciami. Inteligentný a rýchlo učentlivý pes.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 65–74 cm, hmotnosť: 45-50 kg

Sučky: výška v kohútiku: 63-72 cm, hmotnosť: 40-46 kg.

Využitie Služobný pes, pôvodne vyšľachtený na použitie v armáde. Schopný služobného výcviku aj na praktické použitie, vhodný najmä na stráženie objektov a osôb.

Obr. 21 - Čierny teriér

3.3.5 Kaukazský pastiersky pes

Klasifikácia FCI (kód 2/2/328)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 2: **Molosoidné plemená (Horské psy)**

Krajina pôvodu: Rusko

Vznik: Stredovek

Charakteristika: Patrí k drsným psom, je samostatný a nezávislý. Výchova tohto plemena je náročná a potrebuje pevnú ruku. Nie je vhodný ako spoločník, nehodí sa k deťom ani k domácim zvieratám. Spôľahlivý strážny pes ochraňujúci svoje teritórium.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 68-72 cm, hmotnosť: 60-70 kg

Sučky: výška v kohútiku: 64–70 cm, hmotnosť: 45-55 kg.

Využitie: Patrí k vynikajúcim strážnym psom, uplatní sa pri strážení veľkých objektov.

Obr. 22 - Kaukazský pastiersky pes

3.3.6 Doberman

Klasifikácia FCI (kód 2/1/143)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 1: **Pinče a bradáče**

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Obľúbené plemeno využívané v štátnych zložkách vďaka svojej učenlivosti a inteligencii. Rovnako dobrý spoločník vhodný do rodiny s deťmi. Prítulný a mierumilovný.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 68-72 cm, hmotnosť: 40-45 kg

Sučky: výška v kohútiku: 63–68 cm, hmotnosť: 32-35 kg.

Využitie: Patrí k najčastejším služobným psom. Svoje uplatnenie si nájde ako strážny a obranársky pes. Vďaka svojej povahe je obľúbený aj ako rodinný pes.

Obr. 23 - Doberman

3.3.7 Nemecký boxer

Klasifikácia FCI (kód 2/2/144)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 2: **Molosoidné plemená (Dogovité)**

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik: 20. storočie

Charakteristika: Prijemné spoločenské plemeno, ktoré svojimi vlastnosťami je vhodné rovnako ako spoločník tak i obranár. Priateľský a živý pes, učenlivý. Vhodný do rodín s deťmi.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 57-63 cm, hmotnosť: 30-35 kg

Sučky: výška v kohútiku: 53–59 cm, hmotnosť: 25-30 kg.

Využitie: Služobné plemeno, ktoré je vhodné do rodín ako spoločník. Plemeno sa používa ako strážny pes.

Obr. 24 - Nemecký boxer

3.3.8 Československý vlčiak

Klasifikácia FCI (kód 1/1/332)

Skupina 1: **Salašnícke a pastierske psy (bez švajčiarskych salašníckych psov)**

Sekcia 1: **Ovčiarske psy**

Krajina pôvodu: Slovensko

Vznik: 20. storočie

Charakteristika: Húževnaté, pracovité, učenlivé plemeno. Vyniká vytrvalosťou, veľmi aktívny pes. Pri výcviku treba pevnú ruku. Výborne sa hodí do rodín s deťmi. Prevláda u neho silné svorkové správanie.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 65-70 cm, hmotnosť: 25-32 kg

Sučky: výška v kohútiku: 60–65 cm, hmotnosť: 20-25 kg.

Využitie: Patrí k výborným strážnym psom so sklonmi k obrane. Využíva sa ako služobný pes, je vhodný aj ako spoločník.

Obr. 25 - Československý vlčiak

3.3.9 Airedalský teriér

Klasifikácia FCI (kód 3/1/7)

Skupina 3: **Teriéry**

Sekcia 1: **Vysokonohý teriéry**

Krajina pôvodu: Veľká Británia

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Aktívny pes, oplývajúci veľkou dávkou energie. Patrí k inteligentným plemenám, ktoré sa jednoducho učia. Pôvodne slúžil ako lovecký pes, svoje inštinkty sa v ňom nezaprú. Priateľský k ľuďom, nie je vhodný k mačkám ani hydine z dôvodu loveckého inštinktu.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 58-61 cm, hmotnosť: 25-29 kg

Sučky: výška v kohútiku: 56–59 cm, hmotnosť: 20-25 kg.

Využitie: Pôvodne poľovný pes používaný pri love , ale aj strážny pes. Dnes všestranné pracovné plemeno, používané aj pri záchranárskych a lavínových prácach. Dobrý strážca. Často iba ako spoločník.

Obr. 26 - Airedalský teriér

3.3.10 Weimarský stavač

Klasifikácia FCI (kód 7/1.1/99)

Skupina 7: **Stavače**

Sekcia 1: **Kontinentálne stavače**

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik: Koniec 19. storočia

Charakteristika: Vyniká inteligenciu, jednoducho cvičiteľný. Prekypuje energiou, potrebuje dostatok pohybovej aktivity. Rýchle a vytrvalé plemeno, prevládajú u neho lovecké inštinkty. Všestranné plemeno vhodné k viacerým účelom. Vyniká výborným čuchom, vhodný ako stopovací pes.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 59-70 cm, hmotnosť: 30-40 kg

Sučky: výška v kohútiku: 57–65 cm, hmotnosť: 25-35 kg.

Využitie: Plemeno vhodné k obrane a stopovacím prácam. Používa sa aj v štátnych zložkách, nie však tak často ako iné plemená. Výborný strážny pes, upozorňuje hlasným štekotom.

Obr. 27 - Weimarský stavač

3.3.11 Argentínska doga

Klasifikácia FCI (kód 2/2/389)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 2: **Molosoidné plemená (Dogovité)**

Krajina pôvodu: Argentína

Vznik: 20. storočie

Charakteristika: Dominantné plemeno s priateľskou povahou. Temperamentný pes, verný svojej rodine a pánovi. Je si vedomí svojej sily, zriedkavo šteká. Prevládajú u neho silné lovecké pudy. Z tohto dôvodu nie je vhodný k iným zvieratám, napriek tomu si dobre rozumie s deťmi.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 62-68 cm, hmotnosť: 50-60 kg

Sučky: výška v kohútiku: 60–65 cm, hmotnosť: 40-50 kg.

Využitie: U nás sa uplatní skôr ako obranárske a strážne plemeno. Ako policajný a armádny pes sa objavuje v krajine pôvodu. Často sa dnes objavuje ako pes asistenčný a pri terapiách.

Obr. 28 - Argentínska doga

3.3.12 Buldog

Klasifikácia FCI (kód 2/2/149)

Skupina 2: **Pinče, bradáče, molosoidné a švajčiarske salašné psy**

Sekcia 2: **Molosoidné plemená (typ Mastif)**

Krajina pôvodu: Anglicko

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Priateľské plemeno, pes je vhodný aj k deťom. V jeho prítomnosti treba zvýšenú pozornosť pri kontakte so zvieratami, má nepredvídateľné reakcie. Výborný spoločník.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 33-36 cm, hmotnosť: 23-25 kg

Sučky: výška v kohútiku: 31–34 cm, hmotnosť: 20-23 kg.

Využitie: Napriek svojej malej výške sa uplatní ako vynikajúci strážny pes.

Obr. 29 - Buldog

3.3.13 Westhighlandský biely teriér

Klasifikácia FCI (kód 3/2/78)

Skupina 3: **Teriéry**

Sekcia 2: **Nízkonohý teriéry**

Krajina pôvodu: Škótsko

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Plemeno sa využívalo ako neúnavný prenasledovateľ líšok. Jedná sa o sebavedomého psa ako stvoreného k zábave. Prítulné plemeno. Vďaka jemnému sluchu a veľkej odvahe je z neho osvedčený strážny pes.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 26-28 cm, hmotnosť: 9 kg

Sučky: výška v kohútiku: 24-26 cm, hmotnosť: 7 kg.

Využitie: Vynikajúci sluch umožňuje využiť toto plemeno ako pomocníka pri strážení.

Obr.30 - Westhighlandský biely teriér

3.3.14 Norfolkský teriér

Klasifikácia FCI (kód 3/2/272)

Skupina 3: **Teriéry**

Sekcia 2: **Nízkonohý teriéry**

Krajina pôvodu: Anglicko

Vznik: Začiatok 20. storočia

Charakteristika: Typické plemeno patriace do skupiny teriérov. Ostražitý a živý pes. Plemeno má vynikajúci sluch, čo ho predurčuje do úlohy vhodného strážneho psa.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 25-26 cm, hmotnosť: 8 kg

Sučky: výška v kohútiku: 24-25,4 cm, hmotnosť: 7 kg.

Využitie: Plemeno nájde svoje uplatnenie ako strážny pes.

Obr. 31 - Norfolkský teriér

3.3.15 Jazvečík

Klasifikácia FCI (kód 4/1/148)

Skupina 4: **Jazvečíky**

Krajina pôvodu: Nemecko

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: Pes sa vyšľachtil k poľovníckym účelom, čomu zodpovedá jeho vzhľad, je prispôsobený na lovenie menších zvierat v norách. Je vhodným spoločníkom, hodí sa aj k deťom. Napriek svojmu malému vzrastu je výborným strážnym psom, ktorý dá vždy vedieť, že sa niečo deje.

Veľkosť a hmotnosť:

Veľkosť a hmotnosť sa mení podľa typu psa, poznáme:

Štandardný jazvečík, trpasličí jazvečík, králičí jazvečík. Údaje sú uvedené pre štandardné plemeno jazvečíka.

Psy: výška v kohútiku: 25-26 cm, hmotnosť: 8 kg

Sučky: výška v kohútiku: 24-25,4 cm, hmotnosť: 7 kg.

Využitie: Napriek svojmu nízkemu vzrastu je často využívaný ako strážny pes.

Obr. 32 - Jazvečík

3.3.16 Pekinský palácový psík

Klasifikácia FCI (kód 9/8/207)

Skupina 9: **Spoločenské plemená**

Sekcia 8: **Japonské španiele a pekinský palácový psík**

Krajina pôvodu: Čína

Vznik: 19. storočie

Charakteristika: V súčasnosti si plemeno našlo svoje využitie ako domáci spoločník. Plemeno sa dožaduje vysokej pozornosti, jedná sa o plemeno priateľské, temperamentné. Pes oplýva vysokým sebavedomím.

Veľkosť a hmotnosť:

Psy: výška v kohútiku: 23-25 cm, hmotnosť: 5 kg

Sučky: výška v kohútiku: 22-24 cm, hmotnosť: 5,5 kg.

Využitie: Strážny psík, ktorí nemá hendikep napriek svojej pomerne nízkej výške.

Obr. 33 - Pekinský palácový psík

Psy vhodné ako strážne nemožno zhrnúť do 3 konkrétnych plemien. Napriek rozmanitým charakteristikám a rozdielnym vlastnostiam existuje mnoho plemien vhodných k stráženiu. Nezáleží dokonca ani na veľkosti psa. Veľké plemená vzbudzujú v ľuďoch prirodzený rešpekt, napriek tomu malé plemená dokážu strážiť rovnako dobre, dokážu včas upozorniť na prítomnosť cudzích osôb hlasitým štekaním.

3.4 Plemená využívané v PKB

Priemysel komerčnej bezpečnosti patrí k oblastiam s veľkým využitím psa ako pomocného prvku pri obrane. Pes je k tejto činnosti vhodný predovšetkým ak nie je vhodné použiť inú formu zaistenia obrany napríklad mechanickými a elektronickými prvkami, v prípade nižšej investície. Z hľadiska bezpečnosti je vhodná kombinácia elektronického, mechanického zaistenia objektu s využitím stráženia psa.

Pes sa v oblasti PKB využíva na strázenie priemyselných alebo komerčných objektov. Existujú dve formy stráženia objektu za pomoci psa:

1. Pes sa nachádza neustále v objekte;
2. Za pomoci osoby, pravidelné obhliadky objektu.

1. Pes sa nachádza v objekte

Pes má vymedzenú oblasť v ktorej mu je umožnený pohyb. Jedná sa o oblasť, ktorá je zaistená jeho strážením. Existujú 2 možnosti ako pes objekt stráži:

1. Pes je pustený na voľno, v objekte má neobmedzený pohyb,
2. Pes je pripevnený k pevnému bodu - kolíku, čo mu do značnej miery obmedzuje pohyb.

Nedá sa povedať, ktorá z týchto dvoch foriem je lepšia, treba si uvedomiť o aký objekt sa jedná, ktorá forma nám viac vyhovuje, či sa v stanovený čas stráženia nachádzajú v objekte ešte osoby, či je nutné strážiť objekt celý alebo len jeho časť.

2. Za pomoci osoby, pravidelné obhliadky objektu

Obhliadky sa konajú v stanovených časoch za pomoci doprovodu. Jedná sa o častú formu stráženia objektu. Psovod zohráva dôležitú úlohu, musí dostatočne vyhodnotiť situáciu, čo mu umožňuje dať psovi vhodné pokyny k ďalšiemu postupu. Pes musí byť vycvičený, uposlúchnuť povely od psovoda, musia byť dokonalo zosúladený. Pri strážení

objektu sa od psa očakáva: odhalenie ukrytého páchatel'a, zadržanie páchatel'a, ohliadka objektu. Pravidelné ohliadky patria k finančne náročnejšej forme stráženia objektu. Dôležitý je kvalitný výcvik psa, ktorý niečo stojí a ešte je treba zaplatiť aj psovoda.

V PKB nie je vždy nevyhnutné, aby pes prešiel služobným výcvikom a následne sa využíval v priemysle komerčnej bezpečnosti. Služobná kynológia sa vyznačuje náročnosťou niektorých cvikov, ktoré v PKB nenájdu svoje využitie, z tohto dôvodu nemusí byť pes vycvičený podľa týchto kritérií. Je potrebné vymedziť situácie v ktorých psa budeme využívať, následne tomu prispôbiť výcvik.

Záverom možno povedať, že pes je vhodnou voľbou pre stráženie objektov. Okrem vrodeneho teritoriálneho správania sa pes ľahko učí, pod správnym vedením a výcvikom získame výborného obrancu. Sú známe plemená, ktoré sú k tejto činnosti vhodné či už fyzickými predpokladmi alebo cieľným krížením a vzniku plemena. Nie je však vylúčené, aby aj iné plemená menšieho veku boli dobrými strážnymi psami. Cieľným výcvikom a pevnou rukou možno dosiahnuť výborné výsledky. Pes nemusí za každých okolností zaútočiť na útočníka, možno ho naučiť, aby na útočníka štekal, vrčal, prípadne sa ho iným spôsobom snažil odstrániť, nemusíme na útočníka psa hneď poštvať, aby ho zadržal záhryzom napríklad do nohy. Útok je krajné riešenie situácie, ktorému sa dá predísť iným spôsobom. Záleží na nás, aký spôsob obrany si zvolíme.

Nesmieme pozabúdať na fakt, že sa musí vždy jednať o nutnú obranu alebo o krajnú núdzu. V opačnom prípade sa nejedná o obranu, ale jedná sa o trestný čin. Ak sa jedná o nutnú obranu môže nastať i táto situácia. Oproti nám sa približujú dvaja muži, vykrikujú a sú agresívny. Čím bližšie sa k nám približujú ich agresivita sa stupňuje, začínajú gestikulovať rukami a naznačovať útok. Jeden z nich nás chytí a druhý sa nás pokúša napadnúť. Naš pes na náš podnet zaútočí na útočníka, ktorý nás ohrozuje. My sa bránime proti útočníkovi, ktorý nás drží. Zneškodníme útočníkov.

Verím, že praktické príklady zjednodušia orientáciu medzi nutnou obranou a krajnou núdzou a pomôžu ľuďom pri praktickom aplikovaní obrany, keď si to bude situácia vyžadovať.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝCVIK OBRANY PSA

V tejto kapitole si priblížime ako postupovať pri vzniku obrannej situácie, akým spôsobom psa vycvičiť a následne ovládať, ako odhadnúť situáciu v náš prospech. Práca má poslúžiť ako praktický návod pre širokú verejnosť pri zdolávaní neadekvátnych situácií.

4.1 Výber psa

Dôležitým kritériom pre úspešný výcvik je vhodný výber psa. Sú plemená u ktorých je vyšší predpoklad kvalitného výcviku a často sa vyskytujú pri výcvikoch obrany, jedná sa o tzv. služobné plemená. Neznamená to a výnimky potvrdzujú pravidlo, že i u mnohých iných plemien možno dosiahnuť výborných výsledkov pri výcviku. Dokonca sa nemusí jednať len čistokrvné plemená, nie je to záruka kvality. Vynikajúceho obrancu získame správnym výcvikom a správnym vedením za pomoci psovoda.

Potrebné je začať s výberom vhodného šteňaťa, musí sa jednať o zdravého jedinca bez vonkajších príznakov chorôb. Psík by mal byť zvedavý, hravý, aktívny, primerane temperamentný a dobre prijímať potravu. Šteňa odporuje správanie od matky, nie je na škodu zistiť ako sa fena správa, podobné správanie možno očakávať aj od šteňaťa. Vhodný výber psa zjednoduší výcvik, nesmieme zabúdať, že za vedenie výcviku je zodpovedný psovod. K výcviku sa treba postaviť zodpovedne, pre psa je výcvik zábavou, treba však stanoviť pravidlá za ktorými si pevne stojíme, inak môže byť pes zmätený a neplní svoju úlohu adekvátnym spôsobom.

4.2 Výcvik psa k obrane

S výcvikom je potrebné začať čo najskôr, už so šteňaťom. Pri tréningoch sa upevňuje vzájomný vzťah medzi psom a psovodom. Výcvik je jednoduchší čím skôr s ním začneme. V psovi treba vzbudiť záujem, zo začiatku formou hry, neskôr ide o bežnú záležitosť. Pri výcviku treba byť dôsledný, treba myslieť, že výcvik absolvujeme s vidinou aplikácie do praktického života, aby sme predišli napadnutiu, ublíženiu, s cieľom ochrany majetku.

4.2.1 Základné metody výcviku

Skôr ako si rozoberieme jednotlivé povely si povieme o aké existujú metódy výcviku. Jedná sa o spôsob akým pôsobíme na psa za pomoci určitých podnetov. Poznáme 4 základné metódy výcviku:

- **Metóda mechanická**
- **Metóda chuťovo dráždivá**
- **Metóda kontrastná**
- **Metóda napodobovania**

Metóda mechanická

Forma výcviku pri ktorej sa používajú mechanické podnety, jedná sa o určité donútenie psa k požadovanému výkonu. Neustále sa opakuje cvik, až kým ho pes nepochopí. U tejto metódy sa pes rýchlo naučí cvik a dlho si ho pamätá. Nie je vhodné ju používať pri výchove šteňaťa a pri cvikoch u ktorých sa vyžaduje dobrovoľná aktivita.

Obr. 34 - Mechanická metóda výcviku

Metóda chuťovo dráždivá

Motiváciou pre psa je v tomto prípade maškrtka. Pes vynaloží väčšiu aktivitu pri výcviku, cviky sa rýchlo naučí, upevňuje sa vzťah medzi psovodom a psom. V rušivých podmienkach sa pes stáva nepozorný a ťažko ovládateľný. Pri tejto metóde je potrebné aby bol pes hladový, vtedy javí záujem o potravu, v opačnom prípade je pes prejedený a prestáva na výcviku spolupracovať.

Obr. 35 - Chuťovo dráždivá metóda výcviku

Metóda kontrastná

Jedná sa o kombináciu mechanickej a chuťovo dráždivej metódy. Najprv sa použije donucovacia mechanickej metóda a v zapätí sa pes odmení maškrtou pre upevnenie návyku. Najpoužívanejšia metóda, cviky naučené touto metódou bývajú trvalé. Pes cvičený touto metódou oplýva vyššou schopnosťou pracovať v sťažených podmienkach, v rušivom prostredí.

Metóda napodobovania

Pri výcviku sa využíva už vycvičený pes spoločne s necvičeným psom robíme spoločné cviky. Metóda býva úspešná predovšetkým pri výcviku šteniat kde s výcvikom len začíname. Pri tejto metóde sa s výcvikom šteniat dosahujú výborných výsledkov, kedy šteňa napodobuje správanie od cvičeného psa.

Obr. 36 - Napodobovacia metóda výcviku

Úlohou psovoda je zvoliť vhodnú metódu výcviku pre psa. Každý pes má iné povahové vlastnosti a pri výcviku na neho platia rôzne techniky. Psovod musí dôkladne zvážiť a pozorovaním vytvoriť analýzu psích vlastností, aby zvolil správnu metódu, ktorá bude pri výcviku psa úspešná. Ak nezvolíme správnu metódu, je potrebné ju zmeniť, aby psovi nácvik vyhovoval, niekedy je nutné použiť aj viaceré metódy súčasne.

4.2.1 Výcvik psov

Výcviku psov k služobným účelom v sebe zahŕňa 3 základné časti a to:

- **Pachové práce,**
- **Cvik poslušnosti,**
- **Cviky obrany.**

Mojou úlohou v tejto práci nie je zamerať sa na výcvik služobných psov, ale naopak vycvičiť si domáceho psa k účelom obrany. Výcvik bude pozostávať s cvikov poslušnosti a cvikov obrany. Pachové práce v našom prípade nie sú potrebné, našim účelom nie je využívať psa k vyhľadávaniu drog, výbušnín apod.

Väčšina psov s ktorými sa cvičí obrana už má za sebou výcvik poslušnosti. Keď sa začína s výcvikom obrany u šteňaťa tréning obrany sa kombinuje s tréningom poslušnosti. Záleží v akej fáze výcviku sa nachádzame. V prípade, že chceme psa využívať k obrane, začíname čo najskôr, aby sa v psovi vzbudil lovecký inštinkt, ktorý je potrebný pri nácviku obrany.

4.2.1.1 *Cvik poslušnosti*

Výcvik poslušnosti v sebe zahŕňa tieto cviky:

1. privolanie psa;
2. chôdza psa na vodítku v spojení s obratmi pri pohybe u nohy psovoda, prevedenie polohy - sadni a ľahni;
3. voľný aport;
4. štekание na povel;
5. odloženie psa vlahu;
6. prekonanie rôznych prekážok.

Psovod by mal zvládnuť všetky spomenuté cviky, zjednoduší to prácu so psom pri ďalších tréningoch, aj pri obrane. Všetko je len cviku, psa možno naučiť rozličným kúskom, treba mať len pevné nervy a dostatok času. Chvíľu trvá kým pes plní všetky povely, ktoré od neho očakávame. Je vhodné, ak meníme prostredie výcviku, podnety, pes nebude zaskočený situáciu a bude schopný reagovať.

4.2.1.2 Cviky obrany

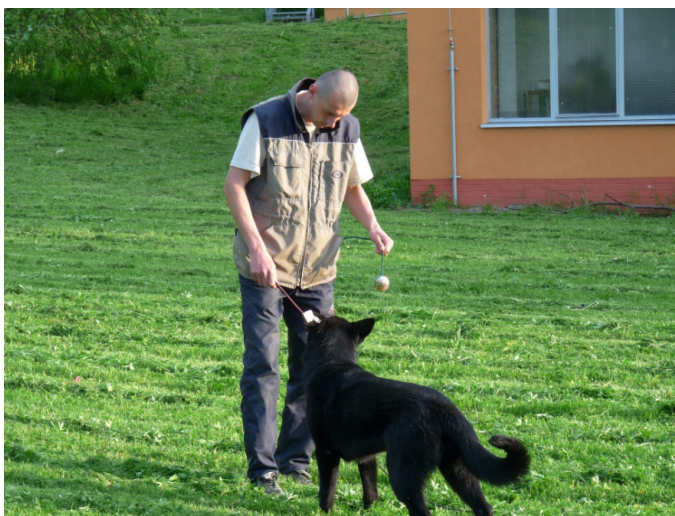
Ideálne pre výcvik psa je, aby sa pes učil v kolektíve iných psov, je motivovaný k lepším výsledkom a rýchlejšie sa učí. Výcvik sa absolvuje spolu s psovodom, ktorý psa vedie a trénuje k potrebným cvikom. Trénuje sa zdravé sebavedomie psa pre lepší výkon.

Pri výcviku obrany sa postupuje nasledujúcim spôsobom:

1. zápasenie o hračku;
2. prieskum terénu;
3. stráženie pri osobnej obhliadke;
4. doprovod zadržanej osoby;
5. hladké zadržanie;
6. zadržanie s protiútokom;
7. obchádzková služba s upozornením na ukrytú osobu, alebo okolo prechádzajúcu osobu.

Zápasenie o hračku

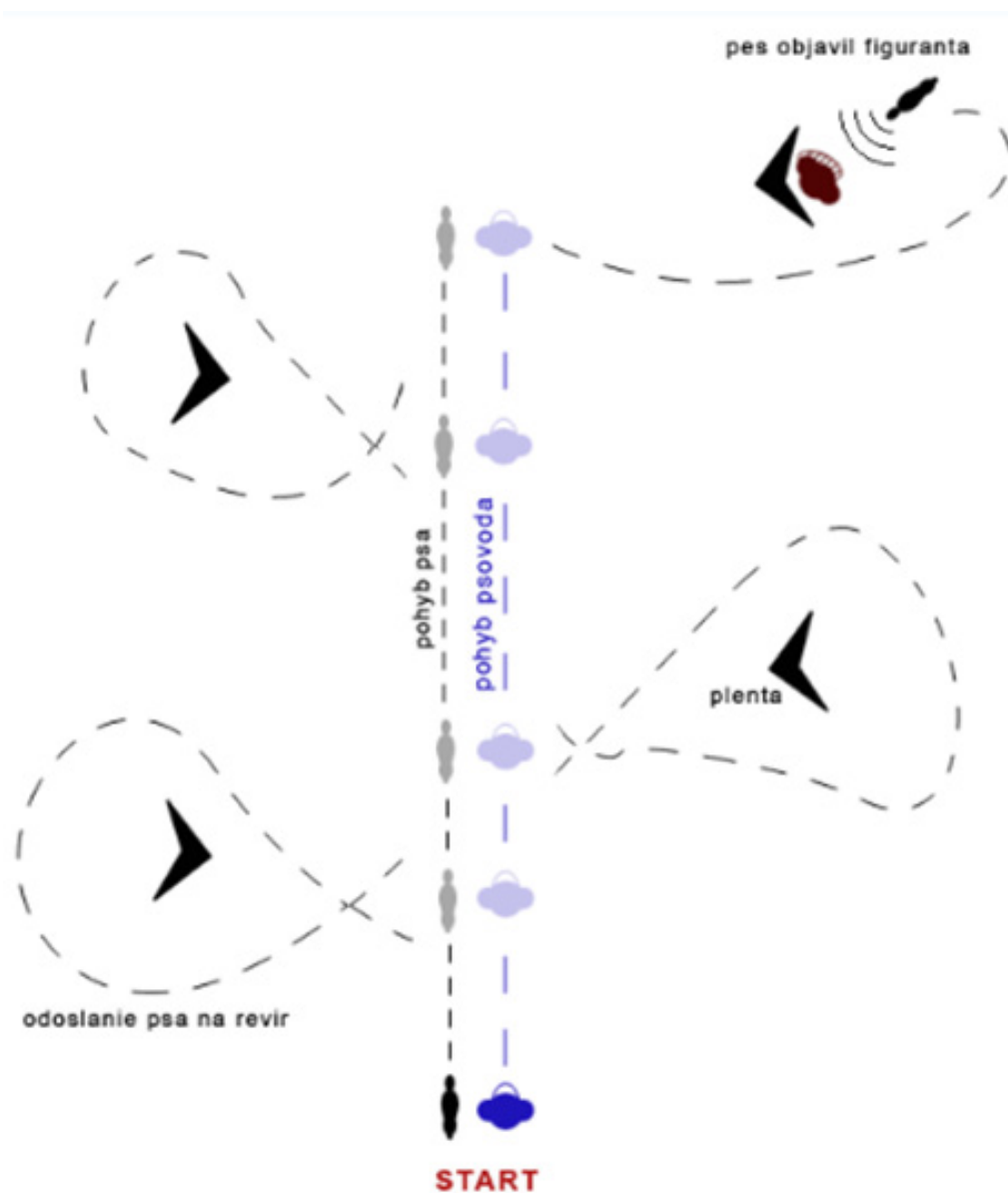
So psom sa pracuje na princípe zápasenia o hračku. Pozornosť psa udržiavame za pomoci loptičky, neskôr handry pripevnenej k lanu, až potom sa hračky vymenia za rukáv. Pes sa tento rukáv pokúša figurantovi vziať. Pes je pripevnený k vodítku. Cieľom psa nie je ublížiť figurantovi, pokúša sa zmocniť rukávu. Ak sa pes zahryzne do rukáva a predvedie správne vykonaný cvik, odmenou mu bude rukáv.

Obr. 37 - Výcvik s pomocou hračiek

Prieskum terénu

Cvik je zameraný na nájdenie predmetov, alebo ukrytých osôb v objekte. Pes je prostredníctvom psovoda vyslaný do požadovaného smeru. Nácvik sa trénuje prostredníctvom figuranta, ktorý sa schová za plentu. Pes je následne vyslaný k plente, ak figuranta nenájde, pokračuje k ďalšej plente. Pokračuje týmto spôsobom až figuranta nájde. Najdenú osobu pes označí štekaním.

Obr. 38 - Odhalenie páchatel'a, nácvik s figurantom

Stráženie pri osobnej obhliadke

Nadväzuje na predchádzajúci cvik, pri osobnej prehliadke pes v ľahu sleduje osobu, ktorú nesmie bezdôvodne napadnúť ani zmeniť svoju pozíciu. V prípade útoku na psovoda musí pes osobu zneškodniť.

Doprovod zadržanej osoby

Tento cvik má nadväznosť na cvik predchádzajúci. Pes sa pohybuje u ľavej nohy psovoda, osobu nepretržite sleduje, nesmie ju bezdôvodne napadnúť. Ak osoba zaútočí na psovoda alebo sa pokúsi o útek musí ju okamžite zadržať.

Hladké zadržanie

Pes na vydaný povel vybehne za prchajúcim páchatelom a zadrží ho do príchodu psovoda. Záhryz je dôrazný, pes na povel psovoda osobu pustí a zaujme svoju pozíciu pri ľavej nohe.

Obr. 39 - Hladké zadržanie útočníka

Zadržanie s protiútokom

Cvik je podobný ako predchádzajúci, rozdiel je, že prchajúca osoba útočí na psa napr. palicou. Pes sa môže útočníkovi zahryznúť do nohy, je to vhodné predovšetkým u malých plemien.

Obr. 40 - Nácvik zadržania páchatel'a s útokom na dolnú končatinu

Nácvik obrannej situácie, ktorá v reálnom živote môže nastať. Útočník útočí na osobu, ktorá sa snaží brániť. Pes sa snaží svojho majiteľa za každú cenu obrániť. Vrhá sa teda na útočníka, zaútočí na spodnú končatinu čím mu znemožňuje pokračovanie v útoku. Pes útočníka zadrží a umožní aby napadnutá osoba privolala pomoc polície.

Obr. 41 - Útok na osobu a obrana psa

Obchádzková služba s upozornením na ukrytú osobu, alebo okolo prechádzajúcu osobu

Ak pes zbadá ukrytú osobu, alebo prichádzajúcu osobu, upozorní psovoda. Nesmie štekať ani vrčať. Pes môže upozorniť na ukrytú osobu potichu, alebo štekaním. Záleží na nás ako psa vycvičíme k plneniu tejto úlohy.

Obr. 42 - Vyhľadanie ukrytej osoby

S výcvikom môžeme začať sami, ak máme dostatok skúseností a trúfneme si na takto náročnú úlohu. Ak nemáte dostatok skúseností odporúčila by som navštíviť odborníkov. Je mnoho výcvikových stredísk, kde sa naučíte komunikácii so psom, ako správne psa cvičiť. Strediská ponúkajú možnosť nácviku požadovaných situácií a povelov. Dokonca existujú strediská, ktoré ponúkajú výcvik u vás doma, vo vašom prostredí, kde si pes chráni svoje teritórium. Odborníci vám pomôžu zvládnuť situácie v ktorých sa môžete ocitnúť.

Pes může plnit zdanlivo jednoduché úlohy, ochrana teritoria, ohlásit štekaním pohyb neznámé osoby, vniknutí do objektu. Psa možno vycvičit, aby osobu zadržal například ju zahnal do kúta bez toho, aby ju napadol, alebo uhryzol len drží útočníka s vycerenými zubami pri tvári. Útočník sa zrejme nebude pokúšať o útek. Pes sa naučí pri unikú útočníka zadržat ho a zahryzne sa mu napríklad do nohy, alebo do ruky. Všetko je to o tréningu, ako budeme psa viesť a čo ho naučíme. Psi sa trénujú, aby dokázali obrániť aj samotného majiteľa, pri útoku na našu osobu.

Každý z nás zažil situáciu, kedy sme sa stali účastníkom konfliktu, napríklad niekto začal provokovať, kričať na nás a strkať nás apod. Pes dokáže byť veľmi citlivý na takéto podnety, náznaky agresivity sú pre neho podnetom k obrane samotného majiteľa. Mnoho psov reaguje na krik, stupňujúcu sa agresivitu prvotne štekaním, aby útočníka zastrašili, v krajných situáciách môže pes útočníka napadnúť, na základe nášho podnetu.

Pes sa nesmie nechať zastrašiť ani ozbrojeným útočníkom. Vo výcvikových strediskách sa psy stretávajú so simulovanou útočnou situáciou, kde na nich figurant útočí palicou, alebo obuškom. Figurant na psa útočí, s pomocou obuška sa ho pokúša udrieť. Táto metóda je veľmi účinná, pes sa naučí byť odolnejší, nenechá sa zastrašiť a neutecie. Je vhodné ak sa pri výcviku obmieňa prostredie, figuranti a vymýšľajú sa neustále nové útočné situácie. Pes získa sebavedomie, skúsenosti a nezľakne sa novej situácie.

Je teda vhodné využiť psa v obranných situáciách. Nesmieme však zabúdať, že sa v každom prípade musí jednáť o nutnú obranu alebo o krajnú núdzu. Uvediem konkrétny príklad na NO. Žena vonku venčí svojho psa. Oproti nej sa približuje muž, ktorý na ňu nevhodne pokrikuje a vyhráza sa jej. Žena zmení smer a muž ju začne prenasledovať, pričom na ňu neustále pokrikuje. Začne sa k nej rýchlejšie približovať a gestami naznačuje útok. Keď sa priblíži až k nej, chytí ju za ruky a začne ju ťahať iným smerom. Žena dá príkaz psovi, aby útočníka napadol. Následne privolá políciu.

Príklad pre krajnú núdzu, aktuálny problém povodní. Ľudia postihnutí povodňami sa ocitli v situácii, kedy ich oblasť bola zatopená a je znemožnený prístup do oblasti. Aby sa mohlo začať s evakuáciou využije sa napríklad pes. Pes prepláva na druhú stranu, aby spojil obe strany záchranným lanom a umožnil ľuďom presun na druhú bezpečnú stranu.

Je mnoho úloh, ktoré môžeme psa naučiť. Pes dokáže na povel strážiť veci, ako príklad môžem uviesť kabelku, alebo tašku. Ak pes dostane povel stráž, je jeho úlohou, aby sa od predmetu nevzdialil, ak sa niekto priblíži blízko k predmetu pes sa na osobu zaženie, upozorní štekaním, vrčaním. Nie je ideálne naučiť psa, aby osobu napadol, môže sa stať, že pôjde niekto okolo napr. žena s deťmi a pes ich napadne. Rovnako môže pes strážiť iné predmety bicykel, auto a iné veci. Podobným spôsobom bude pes strážiť aj auto, ak by sa do auta pokúsila nasadnúť cudzia osoba, pes by začal štekať, prípadne by ju mohol uhryznúť. Záleží na požiadavkách majiteľa, čo od psa požaduje. Treba si však dopredu premyslieť požiadavky na psa a zvážiť následky.

Ku každému psovi je potrebné pristupovať individuálne, na každého psa platí niečo iné. Je potrebné vybrať si vhodného adepta k výcviku s ktorým dosiahneme požadovaného cieľa. Výber vhodného šteňaťa je základom úspešného výcviku. Dá sa pracovať a vycvičiť každý pes, len s niektorými je to jednoduchšie, s inými je k tomu potrebné vynaložiť väčšie úsilie. Po výbere vhodného psa sa začína so základným výcvikom. Keď chceme zo psa vychovať dobrého strážneho psa a obrancu, nebudeme sa k nemu správať ako k domácemu maznáčikovi. Pre psa sa musíme stať autoritou, aby nás rešpektoval. Nesmieme mu dovoliť, aby robil niečo čo nechceme i keď je zatiaľ roztomilé šteniatko. Pes si svoje návyky osvojuje už v mladom veku a potom sa ťažšie dospelý pes prevychová. Treba byť dôsledný a trpezlivý. Výcvik je dlhodobou záležitosťou, o to je príjemnejšie, keď ste vo výcviku úspešný a vidíte výsledky akých ste chceli dosiahnuť. Než pristúpime k výcviku obrany, musí pes zvládnuť základné cviky, výcvikom sa upevňuje vzťah medzi psom a cvičiteľom. Cvičiteľ si zvolí vhodnú metódu výcviku, aby psa motivoval k výcviku. Pes berie výcvik ako svoju prácu, za dobré prevedenie úlohy sa dočká odmeny.

Pes sa využíva vo viacerých odvetviach ako pomocník, stretávame sa s ním u policajných a vojenských zložiek, slúži nevidiacim ako asistent, v rodinách plní úlohu strážcu a domáceho priateľa. Spektrum jeho využitia je teda široké. Psa možno vycvičiť nie len k samotnej obrane, ale jeho pomoc uvítame aj pri bežných činnostiach akými je napríklad nájdenie kľúčov, podanie telefónu ak nám niekto volá. V prípadoch kedy sa nám niečo stane, upadneme a stratíme vedomie dokáže pes privolať pomoc, pes sa v takýchto prípadoch využíva pri chorých ľuďoch, ktorí trpia záchvatmi a hrozí u nich strata vedomia. Rovnako dokáže pes upozorniť na šíriaci sa dym, alebo únik plynu. Psy dokážu pomáhať svojim majiteľom rozmanitým spôsobom. V tejto forme sa využívajú ako asistenčné psy zväčša pre ľudí na vozíku, alebo u telesne postihnutých ľudí.

Nevidím dôvod, prečo by sa nemohol skombinovať výcvik obrany s asistenčným výcvikom, jeho využitie by malo veľký prínos pre ľudí, ktorí sa chcú cítiť bezpečne a súčasne im pes pomôže uľahčiť niektoré činnosti. Samozrejme by sa v takomto prípade necvičil pes k obrane ako služobný pes a pri tom ako asistenčný pes, jedno vylučuje druhé. Správnym výberom cvikov, ale môžeme dosiahnuť, že sa pes uplatní ako výborný obranca a súčasne nás dokáže upozorniť na hroziace riziko v podobe šíriaceho sa dymu.

Vo výcviku psov existuje určitá medzera, ktorá by sa dala vyplniť novou formou cvikov, ktorá by zaujala väčší počet ľudí a našla širšie uplatnenie v občianskom živote. Zamerala sa na ľudí, ktorí chcú psa využívať k ochrane majetku, osobnej obrane a súčasne nájsť širšie využitie v osobnom živote, ako privolanie pomoci, varovanie pred nebezpečenstvom. Myslím, že táto forma výcviku by sa dočkala úspechu a vyššej priazni ľudí, rozšírilo by to využitie psov.

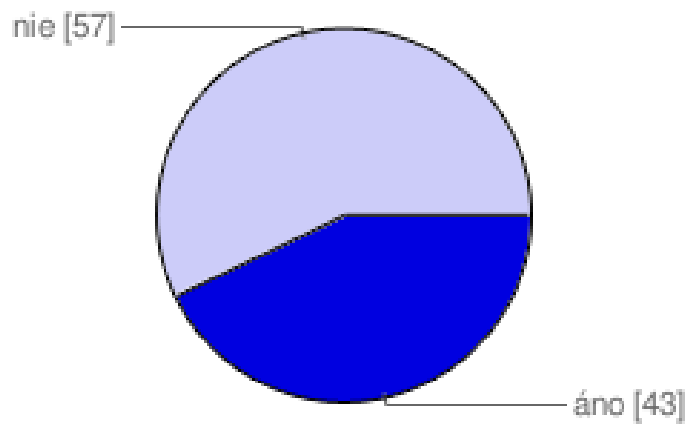
5 PRAKTICKÝ VÝSKUM

Výskum som zamerala na širšiu verejnosť, cieľom prieskumu boli informácie ohľadom percentuálneho vyhodnotenia počtu vlastníkov psov, jedná sa o čistokrvné plemená alebo krížencov, veľkosť plemena. V prieskume sa ďalej zaoberám otázkou základného a odborného výcviku zameraného na obranu. Respondentom bola položená otázka týkajúca sa záujmu o odborný výcvik obrany psa, aký výsledok očakávajú od výcviku.

5.1 Základný prieskum ohľadom vlastníkov psov

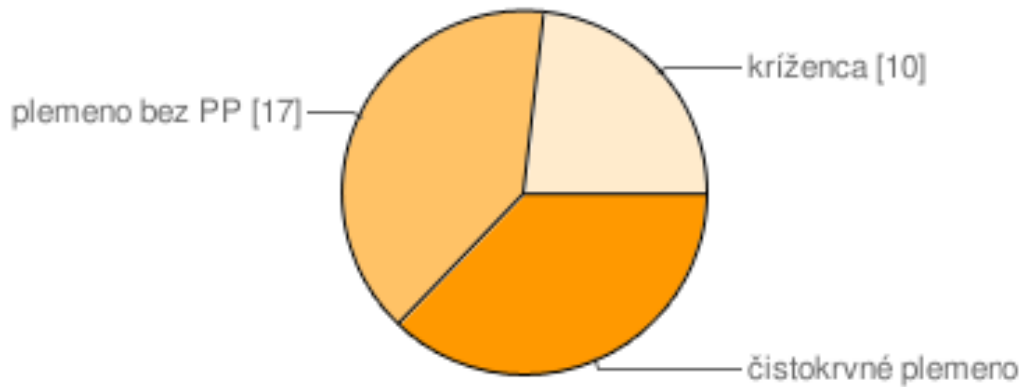
Prvá časť prieskumu zahŕňala informácie týkajúce sa počtu vlastníkov psov, aké druhy psov prevládajú u majiteľov psov čo sa týka čistokrvnosti a vzhľadu.

Percentuálne vyjadrenie vlastníkov psov, z opýtaných ľudí vlastní psa 43% a 57% respondentov uviedlo, že nie sú vlastníkami psov

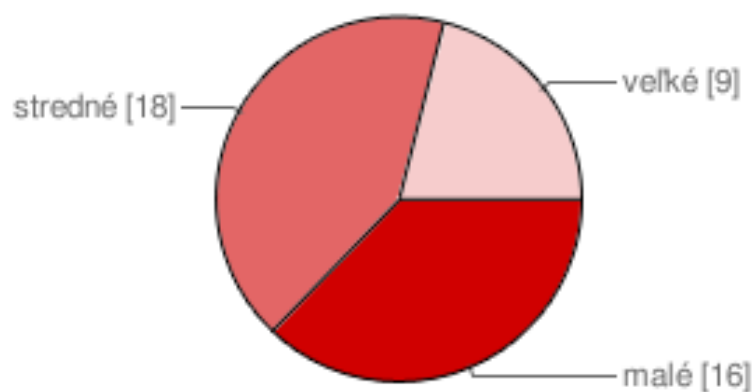
Graf 1 - Pomer držiteľov a nedržiteľov psov

Nasledujúca otázka sa zamerala na pôvod psa, jedná sa o plemeno čistokrvné s PP, bez PP alebo kríženca. Najvyšší počet obsadili čistokrvné plemená bez preukazu pôvodu 17%, o niečo menej obsadili čistokrvné plemená s preukazom pôvodu 16%. Najnižší počet obsadili kríženci s 10%.

Graf 2 - Pomer druhu plemien

Prieskum som zamerala aj na zistenie veľkosti plemien psov. Najvyššiu priečku obsadili stredne veľké psy 18%, tesne za nimi sa umiestnili malé plemená psov 16%, najnižšie miesto patrí veľkým plemenám a to 9%.

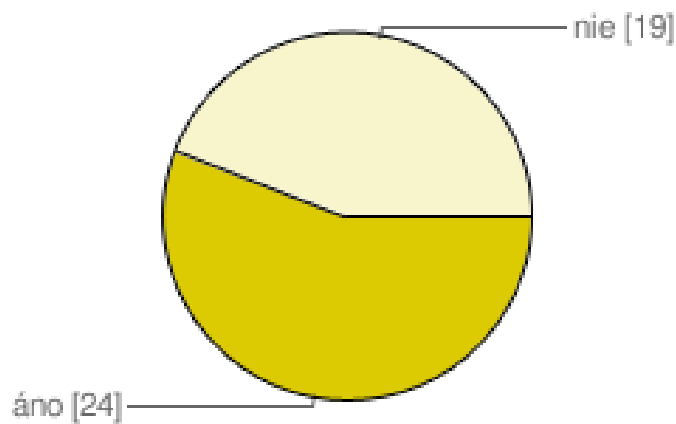
Graf 3 - Pomer vzrastu plemien

Z výsledkov vyplýva, že prevláda počet ľudí, ktorí psa nevlastnia. U vlastníkov psov sa vyskytujú najčastejšie stredné a malé plemená, veľké sú zastúpené v menšom množstve zväčša sa jedná o čistokrvné plemená bez PP, za nimi sa objavujú čistokrvné plemená s PP a na poslednom mieste sú kríženci.

5.2 Prieskum ohľadom výcviku

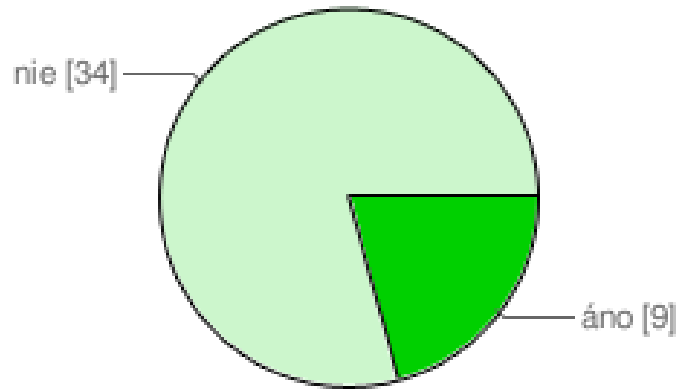
Druhá časť prieskumu som venovala výcviku a informáciám ohľadom záujmu odborných výcvikov a počtu ľudí, ktorí so svojim psom tento odborný výcvik už absolvovali. Pre ľudí so záujmom o výcvik ma zaujímalo predovšetkým čo od odborného výcviku očakávajú a s čím budú najviac spokojný.

Počet respondentov, ktorí absolvovali základný výcvik je vyčíslený 24 % s kladnou odpoveďou na otázku výcviku, 19% respondentov so svojim psom základný výcvik neabsolvovalo.

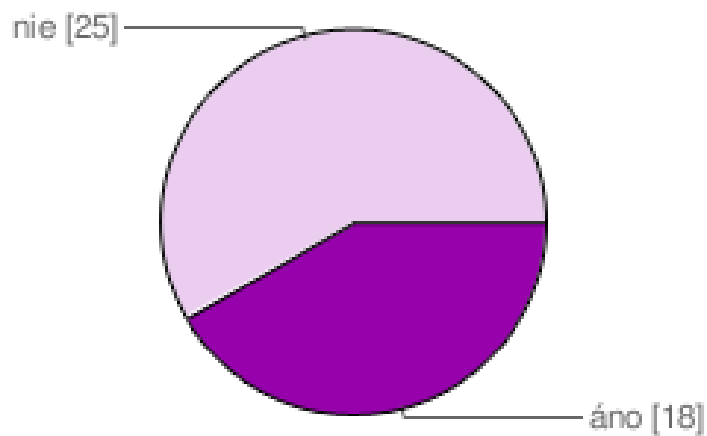
Graf 4 - Pomer držiteľov psov absolvujúcich základný výcvik

Počet respondentov, ktorí absolvovali odborný výcvik. Väčší počet respondentov odpovedalo záporne na zúčastnenie odborného výcviku až 34%, iba 9% účastníkov prieskumu odborný výcvik absolvovalo.

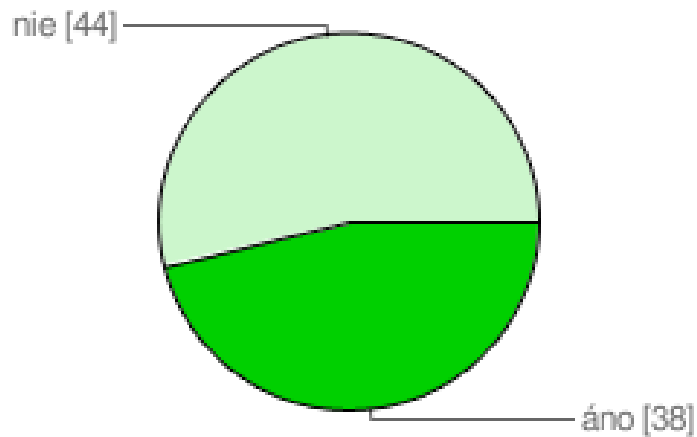
Graf 5 - Počet účastníkov odborného výcviku

Výsledky preukázali, že väčšina respondentov nemá záujem využiť odborné výcviky obrany, jedná sa o 25% napriek tomu pomerne veľa až 18% o výcvik záujem má.

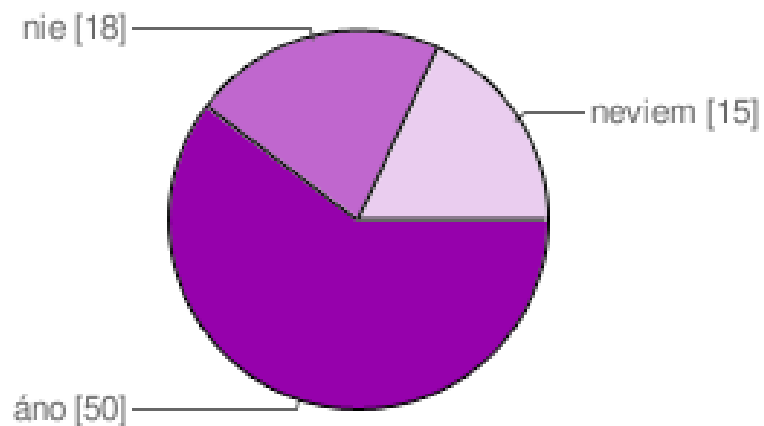
Graf 6 - Záujem o odborný výcvik obrany

Počet ľudí, ktorí sa s ocitli v nebezpečnej situácii, kedy boli ohrozené ich záujmy(zdravie, život, majetok). 44% sa doteraz neocitlo v takejto situácii, napriek tomu 38% sa v tejto situácii už ocitlo.

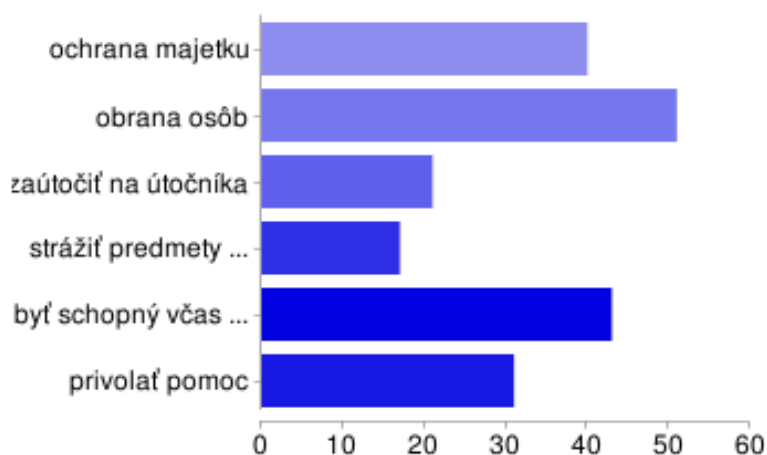
Graf 7 - Účasť respondentov v nebezpečnej situácii

Percentuálne vyhodnotenie využiteľnosti psa v obrane ukázalo záujem o využitie psa pri obrannej situácii

Graf 8 - Záujem využitia psa k obrane

Najviac respondentov by bolo spokojných s obranou osôb 51%, 43% od psa očakáva včasné zareagovanie na situáciu, o niečo menej požaduje s ochranou majetku 40%, 31% chce aby pes dokázal privolať pomoc, ak by to vyžadovala situácia. 21% respondentov by uvítalo zaútočenie na útočníka a najmenej 17% by naučilo a využilo stráženie predmetov na príkaz.

Graf 9- Využitelnosť psa

Po zhrnutí z výsledkov vyplýva, že je väčší počet respondentov, ktorí psa nevladajú. Napriek tomu by uvítali obranu s využitím psa. U vlastníkov psov sa preukázalo, že prevláda vlastníctvo stredných psov, čistokrvných plemien bez PP. Psi majú za sebou základný výcvik, len 9% majiteľov psov s nimi absolvovalo odborný výcvik vo výcvikovom stredisku. Záujem o využitie odborného výcviku má 18% účastníkov prieskumu. Napriek tomu, že väčšina nezažila neadekvátnu nebezpečnú formu útoku sa 50% respondentov zhodlo na využití psa v takejto situácii, 18% z opýtaných by psa nevyužilo a 15% nedokázalo na otázku odpovedať. Od psa očakávajú obranu osôb, včasné zareagovanie, ochranu majetku, privolanie pomoci a medzi posledným útok na útočníka a stráženie vecí na príkaz.

ZÁVER

Pes patrí k najstarším prostriedkom na ochranu ľudských obydlí, majetku, stád s dobytkom a predovšetkým k osobnej obrane. Jedná sa o najdlhšie používanú formu stráženiu objektov. Počet vlastníkov psov neustále narastá a s tým narastá i záujem majiteľov psov využívať ich k rozličným účelom.

Najčastejšie sa k stráženiu rodinných a firemných objektov používa pes. V súčasnosti sa stráženie zabezpečuje kombináciou s mechanickými a elektronickými bezpečnostnými prvkami, pre dosiahnutie maximálnej bezpečnosti. Pes musí prejsť výcvikom, aby dokázal svoju úlohu dostatočne splniť. Skúsený majiteľ si môže psa vycvičiť sám, alebo využije možnosť odborných výcvikových stredísk, ktoré sa špecializujú na výcvik obrany. Vo výcvikových strediskách sa tréneri špecializujú na konkrétne cviky podľa požiadaviek majiteľa psa. Pri výcviku je veľmi dôležité, aby bol výcvik pre psa zaujímavý a rozmanitý. Nacvičované situácie sa musia obmieňať, je vhodné aby sa menilo prostredie aj figuranti s ktorými pes trénuje. Zamedzí sa stereotypu a umožní psovi získať sebavedomie aj v nových situáciách s ktorými sa dovtedy nestretol.

Vlastníkom psa sa môže stať každý, ale mal by dodržiavať podmienky a povinnosti stanovené v zákone. Na Slovensku tieto podmienky upravuje Zákon č. 282/2002 Z. z. Majiteľ psa je zodpovedný za jeho správanie a musí zabezpečiť chov psa vo vyhovujúcich podmienkach. Je nutné, aby vlastník psa zamedzil úteku psa z objektu, z toho vyplýva, že vlastník musí dbať na oplotenie objektu. Oplotenie musí byť prispôsobené výške psa, jeho povahe i konkrétnemu plemenu. Psy dokážu včas upozorniť na prítomnosť neželaných osôb v objekte. Ak sa osoba dostane na pozemok, pes si začne chrániť svoje teritórium. Pes sa snaží zastrašiť osobu štekaním, vrčaním, v krajných prípadoch ak osoba na pozemok vnikne pes zaútočí, zahryzne sa do nohy alebo ruky a čaká na príchod svojho majiteľa. Pes môže reagovať aj na náš podnet, ale musí sa jednať o nutnú obranu alebo krajnú núdzu. Ak jednáme za účelom ochrany zákonom chráneného záujmu, teda života, zdravia a majetku nejedná sa o trestný čin. Každý vlastník psa je zodpovedný i za škody, ktoré pes spôsobí, či sa jedná o škodu na zdraví, živote alebo majetku. Pre vlastníkov psov existuje poistenie z ktorého sa spomenuté škody hradia. Výška poistenia sa pohybuje v rozmedzí medzi 100 až 1500 Kč za rok.

U psov prevláda vrodené správanie, ktoré sa dá potlačiť alebo vyvolať. Najsilnejšie je teritoriálne správanie, pes sa snaží ochraňovať svoje územie, v ktorom sa cíti bezpečne.

Pri jeho narušení sa snaží všetkými spôsobmi odradiť narušiteľa. S tým súvisí lovecký inštinkt, ktorí majú psy zakorenený hlboko vo svojom vnútri. Lovecké správanie sa uplatní pri výcviku obrany. Pes je tvor spoločenský, je zvyknutý žiť vo svorku. Pre psa je rodina jeho svorkou a je nutné, aby bol majiteľ vodcom svorky.

Najčastejšie sa pes využíva k stráženiu malých i veľkých objektov. Najpoužívanejšie je strázenie na voľno, kedy sa pes pohybuje v objekte bez obmedzení, objekt musí byť oplotený. Najefektívnejšia forma u strázenia veľkých firemných objektov je fyzická ostraha s pomocou psa. Patrí medzi finančne náročnejšiu formu strázenia.

K účelom obrany sú vhodné určité druhy plemien. V štátnych zložkách prevládajú plemená ako Nemecký ovčiak a Rotvajler. Nemusí sa jednať len o veľké plemená, aj malé psy sú výbornými strážnymi psami. Dokážu plniť rovnaké úlohy ako veľké plemená. Sú známe svojim prenikavým prejavom a včas upozornia na prítomnosť iných osôb. Nevzbudzujú taký rešpekt ako psy väčšieho vraztu, no napriek tomu sú rýchle a pohotové. Z prieskumu vyplýva, že prevládajú stredne veľké psy, za nimi malé a na poslednom mieste sú veľké plemená. Správnym vedením sa dá vycvičiť, každý pes.

So psom treba pracovať už od doby kedy si ho prinesieme domov. Výcvik treba realizovať formou hry. Na každého psa platí iná forma výcviku, treba zvoliť tú správnu, nemusí sa jednať o jednu konkrétnu formu, môže sa jednať o ich kombináciu. Pes nemusí byť využívaný len k osobnej obrane, ochrane majetku, pes dokáže na povel strážiť predmety, upozorniť na požiar, únik plynu. Psa môžeme oceniť aj pri pomoci, ktorú nám poskytne, ak sa nám niečo stane dokáže privolať pomoc, dokáže nosiť predmety, otvárať dvere a podobne. Pes má široké uplatnenie vo viacerých smeroch, využíva sa v štátnych zložkách, ako vodiace a asistenčné psy.

V kynológii chýba nová forma výcviku, ktorá by v sebe spájala prvky služobného výcviku s asistenčným výcvikom. Umožnilo by to využiť psy k množstvu iných účelov. Verím, že povedomie o kynológii vzrastie a prispeje k tomu aj táto práca. Novovzniknuté formy výcvikov, si určite nájdu svojich priaznivcov. Rada by som poukázala na nedostatky v zákonoch, ktoré sa zaoberajú vniknutím na súkromný pozemok, kde by som upravila niektoré pravidlá. Ak niekto vstúpi na cudzí pozemok, musí počítať s následkami a netrestať majiteľov pozemkov za to, že si chránia svoj majetok.

ZÁVER V ANGLIČTINE

The dog belongs to one of the oldest means of protection for human dwellings, property, herds of cattle, and above all protection of life. It is the longest used form of family and business objects protection. The number of dog owners is constantly increasing and with it also grows the interest of using a dog for different purposes.

Most family and business objects are protected by a dog. Currently the guarding is provided by a combination of mechanical and electronic safety component for maximum security. The dog must go through training so he can fulfill his role adequately. Experienced dog owner can train his dog himself, or use the opportunity of professional training centers, specializing in defense training. In training facilities are coaches specializing in specific exercises which are required by the owner. It's very important for a dog that his training is various and interesting. Training situations must be rotated, it is appropriate to change environment in which the helper and the dog are training. Avoiding stereotypes allows the dog to get confident in new situations.

Everyone can become a dog owner but the conditions and obligations stipulated in the law should be met. In Slovakia, these conditions are governed by Act No. 282/2002 Z. z. A dog owner is responsible for dogs behavior and also he must provide adequate living conditions for him. It is necessary for a dog owner to avoid that his dog escapes from the property, it follows that the owner must build a fence. Fencing must be adapted to the dog and the nature of particular breed. Dogs can early warn about the presence of unwanted people in the house. If the unwanted person crosses the borders of private property, the dog will protect its territory. Dog tries to intimidate that person by barking, grunting, in extreme cases the dog attacks, bites into feet or hands and is waiting for the arrival of its owner. The dog may respond to an attacking command, but it must be the act of necessary defense or extreme hardship. If we act in the means of protecting legally protected interests, as is life, health and property it is not a crime. Every dog owner is responsible for the damages caused by his dog, whether it is a damage to health, life or property. Dog owners can insure themselves for damage caused by dog. The costs of insurance ranges between 100 to 1500 CZK per year.

Dogs have congenital behavior, which can be suppressed or induced. Strongest is their territorial behavior. The dog tries to protect its territory in which it feels safe. When its territory is disturbed it's trying to deter the intruder by all means. The hunting instinct is

connected to this behavior. Dogs hunting behavior is put into effect by the training of defense. The dog is very social creature, accustomed to live in a pack. The family in which the dog lives is a pack for him and it is necessary for the dog owner to be leader of the pack.

The dog is most used for guarding small and large objects. The most common type is the free guarding when the dog moves in the house without limitation. The object must be fenced. Most effective method for surveillance of large corporate structures are security guards using a dog. This is more expensive form of surveillance.

Only certain breeds of dogs are good for guarding purposes. In the state sphere are mostly used German Shepherd and Rottweiler breeds. Not only large breeds are good for guarding purposes also small dogs are excellent guarding dogs. They can perform the same tasks as larger breeds. They are known for their pungent barking and early warning of the presence of others. They don't agitate such respect as larger dogs, but they are fast and responsive. The survey shows that dominant in guarding are medium-sized dogs, then small dogs and in the last place are large breeds. Any dog can be trained with right leadership.

You must begin to train your dog from the time when you bring him home. Training should be realized through a game. For each dog applies different form of training. You have to choose the right one for your dog. It may not be only one form of training, you may have to choose a correct combination of more than one training form. The dog may not be used only for personal protection or protection of property, the dog can protect objects on command, alert on the fire or leaking gas. We can also appreciate assistance the dog can give us, it can call for help when something happens, can carry objects, open doors and so on. The dog has a wide application in many ways, and it's used in state sphere, like a guide dogs or assistance dog.

There is an absence of a new form of dog training in today cynology, which can combine the elements of professional training with assistive training. This would allow usage of dogs for many other purposes. I believe that awareness of cynology increases and this work will contribute to it. New forms of training that will be created, will certainly find its fans. I would like to point to limitation in the laws that deal with the intrusion on private property, where I would modify some rules. If someone enters a private property he must accept the consequences and not punish the owners for protecting their property.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERÁTURY

- [1] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Kynologie. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kynologie>>.
- [2] *Wikipedia* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Športová kynológia. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0portov%C3%A1_kynol%C3%B3gia>.
- [3] *Sebeobrana a právo* [online]. 2009 [cit. 2010-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.sebeobrana.estranky.cz/stranka/sebeobrana-a-pravo>>.
- [4] Zákon č. 282/2002 Z.z. . *Bull-terrier.sk* [online]. 2009 [cit. 2010-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.bull-terrier.sk/legislativa/zakon-c.-282/2002-z.z.html>>.
- [5] *Bussines.center* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Trestní zákoník. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h3.aspx>>.
- [6] *Sennenhunde* [online]. 2004 [cit. 2010-05-26]. Sloupce s obsahem. Dostupné z WWW: <<http://www.sennenhunde.cz/Pravni.htm>>.
- [7] *Czu* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. BIOLOGICKÉ ZÁKLADY CHOVÁNÍ PSA DOMÁCIHO. Dostupné z WWW: <http://www3.czu.cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=64&idkapitola=175>.
- [8] *Cz-pes* [online]. 2007 [cit. 2010-05-26]. Možnosti využití psů v činnosti soukromých bezpečnostních služeb. Dostupné z WWW: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-kynologie-bs-3.php>>.
- [9] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Zoznam psích plemien. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Zoznam_ps%C3%ADch_plemien>.
- [10] *I-dogs* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Portál o psoch. Dostupné z WWW: <<http://www.i-dogs.estranky.cz/clanky/encyklopedia-psov/nemcky-ovciak>>.
- [11] *Encyklopedia psov* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Nemecký ovčiak. Dostupné z WWW: <<http://www.encyklopediapsov.sk/encyklopediapsovdetail.aspx?zviaId=186>>.
- [12] *Belgický ovčiak* [online]. 2003 [cit. 2010-05-26]. Klub chovateľov plemena Belgický ovčiak. Dostupné z WWW: <<http://www.belgickyovciak.sk/uvod.html>>.

- [13] *Rottweiler* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Standard rotvajlera. Dostupné z WWW: <<http://rottweiler.ic.cz/standard.htm>>.
- [14] *Blackterrier* [online]. 2008 [cit. 2010-05-26]. Klub - priateľov psov. Dostupné z WWW: <<http://www.blackterrier.sk/standard-plemena/>>.
- [15] *Fildoo* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. 3.3.5 Kaukazský pastiersky pes. Dostupné z WWW: <<http://fildoo.szm.com/kaukazspes.htm>>.
- [16] *Portál o psoch* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Portál o psoch. Dostupné z WWW: <<http://www.dogspsy.estranky.cz/clanky/plemena/kaukazsky-ovciak>>.
- [17] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Doberman. Dostupné z WWW: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Doberman>>.
- [18] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Nemecký boxer. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%BD_boxer>.
- [19] *Zmolu* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Československý vlčák. Dostupné z WWW: <<http://zmolu.vlcak.cz/cs/csv/default.aspx>>.
- [20] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-05-26]. Airedalský teriér. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Airedalsk%C3%BD_teri%C3%A9r>.
- [21] *I-dogs* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Portál o psoch. Dostupné z WWW: <<http://www.i-dogs.estranky.cz/clanky/encyklopedia-psov/weimarsky-stavac>>.
- [22] *Crnet* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. MVDr. Stanislav Kollar. Dostupné z WWW: <<http://www.crnet.cz/kollar/?id=249&url=detail>>.
- [23] *Placek.estranky* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Můj život se psy a o výcviku psů. Dostupné z WWW: <<http://www.placek.estranky.cz/stranka/zakladni-metody-vycviku-psa->>>.
- [24] TAYLOR, David. *Váš pes*. Martin : Prúdy, 1992. 287 s. ISBN 80-85355-05-1.
- [25] *Wikipedia* [online]. 2009 [cit. 2010-05-26]. Obrana. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Obrana_%28kynol%C3%B3gia%29>.
- [26] Evidenčná známka [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.lyssetky.cz/pic/mu1.gif>>.
- [27] Pes v armáde [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.munciefreepress.com/files/images/October%202007%20-%20Iraq%20Army%20Dog%20of%20War%20-%201.preview.jpg>>.

- [28] Vlk [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.wolfworlds.com/images/Canis_lupus_portrait.jpg>.
- [29] Pes domácí [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://images.mirror.co.uk/upl/m4/apr2009/0/4/husky-835998795.jpg>>.
- [30] Stáženie na pevnom stanovisku [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://blog.sme.sk/blog/312/108952/011-2007-08-03.jpg>>.
- [31] Teritoriálne správanie [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www3.czu.cz/php/skripta/objekt.php?titul_key=64&obj=602&no=3.2.2%20-%207>.
- [32] Vniknutie na pozemok [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.corbisimages.com/images/67/E09EABF2-76B9-4212-A126-FFE802A070ED/42-17657045.jpg>>.
- [33] Stráženie na voľno [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://troweltradesllc.com/Galleries/flatwork_gallery/images/Dog%20Behind%20Fence%20%28in%23B0001.jpg>.
- [34] Belgický ovčiak Malanois [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://viljestarkmalinois.com/yahoo_site_admin/assets/images/CORA1.32673451.jpg>.
- [35] Belgický ovčiak Laekenois [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://puppydogweb.com/gallery/laekenois/laekenois_lang.jpg>.
- [36] Belgický ovčiak [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.borderpixnart.com/borderpixnart/IMG_4082_500.jpg>.
- [37] Rotvajler [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.choicek9s.com/files/rottweiler_male8months.jpg>.
- [38] Čierny teriér [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://zlataorchidej.dogweb.cz/tl_files/zlataorchidej/fotogalerie/black-terrier/frederik-cierny-sen/frederick-cierny-sen-01.jpg>.
- [39] Kaukazský pastiersky pes [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.dog.sk/atlas/kaukazsky_ovciak_1.jpg>.
- [40] Doberman [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://dobermanpuppiesblog.com/files/doberman.gif>>.

- [41] Boxer [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.dogspatch.info/images/boxer.jpg>>.
- [42] Československý vlčiak [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/91/Czw-merrybell.jpg>>.
- [43] Airedalský teriér [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.terier.sk/Images_dog/Walesky_terier_big.jpg>.
- [44] Argentínska doga [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.101razasdeperros.com/images/perros-dogo-argentino.jpg>>.
- [45] Weimarský stavač [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://divel.sk/showpic.php?MTU3M18xOA==&CHJvZHVrdF8yMC5qcGc=&bg=ffffff&font=666666>>.
- [46] Buldog [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://i.lidovky.cz/09/061/lngal/GLU2ba1be_bull.jpg>.
- [47] Norfolský teriér [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://gomestic.com/pets/luxurious-dogs-the-most-expensive-dog-breeds/>>.
- [48] Jazvečík [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.bestbullysticks.com/blog/wp-content/uploads/2009/01/dachshund.jpg>>.
- [49] Pekinský palácový psík [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.atlaseska.cz/images/foto_kalendar/velka/v20051_p1.jpg>.
- [50] Fyzická ostraha [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.henig.cz/img/content/policista_pes1.jpg>.
- [51] Belgický ovčiak [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://static.blogstorage.hi-pi.com/photos/members.blog.jeuxvideo.com/images/gd/1213871333/Berger-Belge-Groenendael.jpg>>.
- [52] Mechanická metóda výcviku [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://nd01.blog.cz/386/976/96a736a163_41272139_o2.jpg>.
- [53] Návik útoku na páchatel'a s útokom na dolnú končatinu [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.loyalguard.us/bozsuit916.JPG>>.

- [54] Chuťovo dráždivá metoda výcviku [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.dogguide.net/blog/wp-content/uploads/2009/09/3499175130_df133a1195.jpg>.
- [55] Napodobovací metoda výcviku [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.dogslife.biz/images_to_use/class_puppy2half.jpg>.
- [56] Lovecký instinkt [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://test.mazlicci.cz/img/12710_max350x350>.
- [57] Napodobovací metoda výcviku [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.dogslife.biz/images_to_use/class_puppy2half.jpg>.
- [58] Nemecký ovčiak [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://img.topky.sk/5925.jpg/nemecky-ovciak-pes.jpg>>.
- [59] Westhighlandský biely teriér [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.kissi.estranky.cz/archiv/iobrazek/19>>.
- [60] Stredoázijský ovčiak [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.redorbit.com/modules/reflib/article_images/45_622d42b40ea7d577de1fcf6d72411be2.jpg>.
- [61] Nemecký pinč [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <http://cdn.pedigreedatabase.com/dogs/i/german_pinscher_thumb.jpg>.
- [62] *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-06-07]. Zadržanie. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Zadr%C5%BEn%C3%AD>>.
- [63] Útok na osobu a obrana psa [online]. 2010 [cit. 2010-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://leerburg.com/Photos/105-4.jpg>>.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

FCI Fédérati6n Cynologique Internationale

SKJ Slovenská kynologická jednotka

ČMKÚ Českomoravská kynologická únia

SR Slovenská republika

NO Nutná obrana.

KN Krajná núdza.

PKB Priemysel komerčnej bezpečnosti

KK Kynologický klub

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obr. 1 - Návčik obrany</i>	14
<i>Obr. 2 - Ukážka evidenčnej známky</i>	17
<i>Obr. 3 - Útok na narušiteľa</i>	23
<i>Obr. 4 - Vniknutie na súkromný pozemok</i>	25
<i>Obr. 5 - Pes používaný v armáde</i>	26
<i>Obr. 6 - Predchodca psa domáceho a pes domáci</i>	30
<i>Obr. 7 - Značkovanie teritória</i>	31
<i>Obr. 8 - Lovecký inštinkt u psov</i>	32
<i>Obr. 9 - Obrana osoby</i>	34
<i>Obr. 10- Stráženie psom na pevnom stanovisku</i>	34
<i>Obr. 11 - Stráženie objektu psom na voľno</i>	35
<i>Obr. 12 - Pracovník fyzickej ostrahy so psom</i>	36
<i>Obr. 13 - Stredoázijský ovčiak</i>	40
<i>Obr. 14 - Nemecký pinč</i>	41
<i>Obr. 15 - Nemecký ovčiak</i>	42
<i>Obr. 16 - Laekenois, Obr. 17 - Tervueren</i>	43
<i>Obr. 18 - Malinois</i>	44
<i>Obr. 19 - Groenendael</i>	44
<i>Obr. 20 - Rotvajler</i>	45
<i>Obr. 21 - Čierny teriér</i>	46
<i>Obr. 22 - Kaukazský pastiersky pes</i>	47
<i>Obr. 23 - Doberman</i>	48
<i>Obr. 24 - Nemecký boxer</i>	49
<i>Obr. 25 - Československý vlčiak</i>	50
<i>Obr. 26 - Airedalský teriér</i>	51
<i>Obr. 27 - Weimarský stavač</i>	52
<i>Obr. 28 - Argentínska doga</i>	53
<i>Obr. 29 - Buldog</i>	54
<i>Obr. 30 - Westhighlandský biely teriér</i>	55
<i>Obr. 31 - Norfolkský teriér</i>	56
<i>Obr. 32 - Jazvečík</i>	57
<i>Obr. 33 - Pekinský palácový psík</i>	58

<i>Obr. 34 - Mechanická metóda výcviku .....</i>	<i>63</i>
<i>Obr. 35 - Chuťovo dráždivá metóda výcviku .....</i>	<i>64</i>
<i>Obr. 36 - Napodobovacia metóda výcviku.....</i>	<i>65</i>
<i>Obr. 37 - Výcvik s pomocou hračiek.....</i>	<i>67</i>
<i>Obr. 38 - Odhalenie páchatel'a, nácvik s figurantom .....</i>	<i>68</i>
<i>Obr. 39 - Hladké zadržanie útočníka.....</i>	<i>69</i>
<i>Obr. 40 - Nácvik zadržania páchatel'a s útokom na dolnú končatinu .....</i>	<i>70</i>
<i>Obr. 41 - Útok na osobu a obrana psa .....</i>	<i>70</i>
<i>Obr. 42 - Vyhľadanie ukrytej osoby.....</i>	<i>71</i>

ZOZNAM TABULIEK

<i>Tab. 1 - Poistenie zodpovednosti za škody spôsobené psom .....</i>	<i>27</i>

ZOZNAM GRAFOV

<i>Graf 1 - Pomer držiteľov a nedržiteľov psov .....</i>	<i>75</i>
<i>Graf 2 - Pomer druhu plemien.....</i>	<i>76</i>
<i>Graf 3 - Pomer vraztu plemien.....</i>	<i>76</i>
<i>Graf 4 - Pomer držiteľov psov absolvujúcich základný výcvik.....</i>	<i>77</i>
<i>Graf 5 - Počet účastníkov odborného výcviku .....</i>	<i>78</i>
<i>Graf 6 - Záujem o odborný výcvik obrany.....</i>	<i>78</i>
<i>Graf 7 - Účasť respondentov v nebezpečnej situácii .....</i>	<i>79</i>
<i>Graf 8 - Záujem využitia psa k obrane .....</i>	<i>79</i>
<i>Graf 9- Využitelnosť psa.....</i>	<i>80</i>

ZOZNAM PRÍLOH

<i>P I</i> Obrana s využitím psa	96
<i>P II</i> Snímky z KK argus zlín.....	99

PRÍLOHA P I: OBRANA S VYUŽITÍM PSA

Dotazník je zameraný na prieskum ohľadom využiteľnosti psa v obranných situáciách. Výsledky prieskumu budú spracované a použité v diplomovej práci. Dotazník obsahuje 15 otázok.

1. Vlastníte psa?

- áno
- nie

2. Vlastníte viac ako jedného psa?

- uveďte počet psov

3. Vlastníte?

- čistokrvné plemeno s PP
- čistokrvné plemeno bez PP
- kríženca

4. O aké plemeno sa jedná?

- malé
- stredné
- veľké

5. Prešiel váš pes základným výcvikom?

- áno
- nie

6. Absolvovali ste odborný výcvik?

- áno
- nie

7. Mali by ste záujem o výcvik obrany psa?

- áno
- nie

8. Čo by ste chceli, aby váš pes výcvikom dosiahol?

- strážiť majetok
- ochrániť rodinu
- zaútočiť na útočníka
- strážiť predmety na povel
- bol schopný pohotovo reagovať
- privolať pomoc
- iné

9. Ste ochotný za výcvik zaplatiť?

- áno
- nie, ale psa by som na obranu využil/a
- nie

10. Koľko ste ochotný zaplatiť ročne za výcvik?

- do 500 Kč
- do 1 000 Kč
- viac ako 1 000 Kč

11. Nachádza sa vo vašom okolí výcvikové stredisko psov?

- áno
- nie
- neviem

12. Ocitli ste sa v nebezpečnej situácii?

- áno
- nie

13. Použili by ste psa k obrane, ak by to situácia vyžadovala?

- áno
- nie

14. Pohlavie

- muž
- žena

15. Vek

- 18 - 25 rokov
- 26 - 30 rokov
- 30- 40 rokov
- 40 a viac rokov

PRÍLOHA P II: SNÍMKY Z KK ARGUS ZLÍN

